

ilke

AYLIK İNCELEME YORUM BELGE DERGİSİ

- * 1977 BAŞLARINDA
SINIF MÜCADELESİNİN
PERSPEKTİFLERİ 2
(Sosyalist ve Demokratik
Hareketin Tutumu)
- * İŞÇİ SINIFI BİLİMİNDE
ULUS KAVRAMI 1
- * CASTRO'NUN AFRIKA
GEZİSİNİN DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ
- * TİP KONGRESİ NE GETİRDİ ?

TÜSTAV

CİLT / 7 NİSAN 1977 SAYI / 40

İ Ç İ N D E K İ L E R

* 1 Mart 1977'den, 26 Mart 1977'ye	3
* Erken Seçim	4
* Devalüasyon	6
* TİP Kongresi Ne Getirdi?	8
* Katsayı Sorunu	22
* Hayatın Her Alanında Kadın-Erkek Eşitliğini Sağlayan Yegane Sistem: SOSYALİZM / İLKE	24
* İşçi Sınıfı «Faşizme Geçit Yok» Diyor	27
* M. Timisi ve B. Boran'a gönderilen mektup	29
* TOE Ortaklar Genel Kurul Toplantısı yapıldı	32
* Sosyalist ve Demokratik Hareketin Durumu /M. Süreyya Öngen	35
* Castro'nun Afrika Gezisininin Düşündürdükleri / Refik Evren	56
* İşçi Sınıfı Biliminde Ulus Kavramı / İLKE	73

TÜİSTAV

Sahibi: Öner Cıvavoğlu / Yazışları Müdürü: İlker Demir / Yazışma ve havale adresi: P.K. 71, İstanbul / Yönetim ve dağıtım adresi: Cağaloğlu Başmusahip sok. Tan Apt. No: 10/11 İstanbul / Abone şartları yıllık 100, altı aylık 50 lira. Dış ülkeler için iki katıdır / Baskı: Ören Basımevi / Dizgi: Evren Matbaası / İlan: Tam sayfa 500 lira, Diğer ilanlar santimi 25 lira / Basıldığı tarih: 6 Nisan 1977

1 mart 1977'dan 26 mart 1977'ya

1 Mart 1977

- CIA'nın yeni başkanı Amiral Turner gizlice Ankara'ya geldi. Cumhurbaşkanı, Başbakan ve Genelkurmay Başkanı ile görüştü.
- TKP Genel Sekreteri, Konya'da gizli bir kongre yapıldığını öne sürdü.
- Ürdün Kralı Hüseyin «CIA, haber alma kapasitemizi arttırmak ve güvenliğimizi korumak amacıyla bize yardımda bulunmuştur» dedi.
- MSP'li Cumaloğlu: «Erken seçime gitmek bir çılgınlık olur» dedi.
- AP'li Aygün: «Hiç bir parti erken seçimden kaçamaz.»

bir YORUM

ERKEN SEÇİM

Süleyman Demirel'in erken seçimde nihayet karar kılmasında başlıca âmilin büyük sermaye çevrelerinden gelen istek ve baskı olduğu apaçık ortada. Bundan birkaç ay önce yapılan TÛSİAD genel kurulundan bu yana tekeli büyük sermaye sözcüleri bu isteği sık sık dile getirmekten geri kalmamışlardır. Demirel'in «kararı»ndan birkaç gün önce de en kodamanlardan kurulu bir heyetin kendisini ziyareti sonucunda «erken seçim»in başı bağlanıvermiştir!

«Erken seçim»den murad, öyle anlaşılıyor ki, Millî Selâmet Partisi'ni erkenden MC ortaklığından, dolayısıyla hâlen âdeta fiilî işgal altında tuttuğu ekonomik karar mercilerinden uzaklaştırmaktır. Erbakan'ın «Erken seçim değil, hizmet!» haykırıları bunu doğruluyor. TÛSİAD genel kurulunda tekelleşenlerin yaptıkları ısrarlı «uyarı» ve «temenni»leri hatırlayanlar, Erbakan'ın «hizmet»inden kimlerin ne için tedirgin olduklarını bugün kolaylıkla anlayacaklardır. Bundan iki yıl önce halkın tüm çıkarlarına ters azınlık çıkarlarını korumak ve kollamak için kurulan zoraki «hizmet» ortaklığı nihayet berhava olmuştur. «Erken» seçim tercihi bunun tescilidir.

Ne var ki, «ağır sanayi», «yurt çapında hizmet» vb. sloganları dillerinden düşürmeyen Erbakan ve pek marifetli Partisi, bu hizmet uğruna MC gibi bir ölçüyü malûm bütün uygulamalarıyla milletin başına iki yıl belâ etmekten perva duymamışlardır. Bu da söz konusu «hizmet»in kime hizmet ve ne yola hizmet olduğunu göstermeye yeter. Bu bakımdan «erken seçim», MC yönetiminde gitgide daha amansızca sömürülen ve faşizm tehdidi altına itilen emekçi kitleler için de biran önce başvurulmasında yarar olan bir «umut» kapısı hâline neredeyse gelmiş görünmektedir.

Bununla birlikte bugün emekçi kitleler açısından asıl hayatî önemi haiz nokta şudur: Erken seçim (ve kitlelerin MC'den bir an önce kurtulma umudu) fiilen neye yarayacaktır? Hâkim sınıflar içinde süregiden çıkar kavgasında taraflardan birinin diğerine galebe çalmasına mı? Yoksa, MC'nin gerçekten hezimete uğratılmasına ve faşizme dur denilmesine mi? Bu ikinci amacın gerçekleşmesi, seçimin (ister erken olsun, ister zamanında,) MC'siz yapılmasına bağlıdır. TSİP'in son Genel Yönetim Kurulu bildirisinde (13.3.1977) belirtildiği gibi, MC düşürülmeden ve faşist azınlıkları önleyebilecek, seçimin güvenliğini sağlayabilecek bir hükümet tüm demokratik güçlerin ortak çabası sayesinde kurulmadan seçime gidilmemelidir. Bugün CHP erken seçime kendini aşağı yukarı angaje ettiğine göre, seçimin faşist baskı, tehdit ve tedhiş altında yapılmasında mutlaka yarar görecektir. Yani MHP'yi, CGP'yi ve AP'yi dışarda bırakacak bir seçim hükümetinin hemen kurulması, bunun için de MC'nin biran önce şu ya da bu demokratik yoldan düşürülmesi en âcil sorundur.

CHP içinde «MC ile de seçime gidilir. Bir an önce seçim olsun da hangi hükümetle olursa olsun,» tarzında eğilimlerin ağır basması hâlinde ise, erken seçimin de, CHP'nin de, bugünkü somut ve özel (geçici) koşullarda CHP'ye «umut» bağlamış olan geniş kitlelerin demokratik özlemlerinin de tekelsiz büyük sermayenin çıkar ve iktidar hesaplarına âlet edileceği aşikârdır.

Emekçi kitlelerin umudu illâ erken seçim yapılması değildir. Onların umudu faşistlerin içinde at koşturduğu MC'nin biran önce, yani erkenden, işbaşından uzaklaştırılmasıdır. Bunun için seçimi sağlıklı bir ortamda yürütecek bir hükümete mutlaka ihtiyaç vardır. Faşizmle ve faşist işbirlikçilerinin seçimde demokratik yoldan hezimete uğratılmaları için bunun çok yönlü demokratik tedbirlerinin alınması şarttır. «Halk sandık başında verdiği oya sahip çıkacaktır!» demekle bu sorun çözülemez. Onun için seçime (tekrar edelim, erken de olsa, zamanında da olsa) mutlaka MC'siz gidilmelidir. O halde MC'siz bir seçim şu anda (bu yorumun yazıldığı tarih 28 Mart 1977), yani erken sağlanamıyorsa, normal zamanında seçime gitme yolu da pekâlâ tercih edilebilir. Yani MC'yi biran önce, **erkenden** işbaşından uzaklaştırmak için, seçimin normal tarihine bırakılması göze alınarak, derhal harekete geçilebilir.

Buysa, besbelli ortada ki, CHP yöneticilerinin faşizmi ve her türlü anti-demokratizmi besleyen temel ölçüler karşısında kendi **erken** «seçim»lerini biran önce yapmalarına bağlıdır!

IÜSTAV

- Cephe Hükümeti iktidarının ikinci yılı dolarken Türk Lirasının değerini dolara karşı 9. kez düşürdü. Bir Amerikan doları 16 lira 50 kuruştan, 17 lira 50 kuruşa, Bir Alman markı 6 lira 85 kuruştan, 7 lira 3 kuruşa yükseldi. Liranın değeri iki yılda % 23.6 düşürüldü.
- Ankara Sanayi Odası Başkanı Kartay: «Tek çıkar yol erken seçime gitmektir,» dedi.
- Adana Öğrenci Yurduna baskın yapan silahlı komandolar 1 kişiyi öldürdü.
- Rektör Hasan Tan'ın ODTÜ'ye ilişkin kapatma kararını durduran Danıştay 8. dairesi, yurtların kapatılması kararını da geçersiz saydı.
- Portekiz Hükümetinin Escudo'yu devalue etmesi halkın sert tepkisine yol açtı.
- Salvador'da 30 gün süreyle sıkıyönetim ilân edildi.
- Koalisyonun devamı için Feyzioğlu'nun şart koştuğu liderler toplantısını Erbakan reddetti.
- Eskişehir Sanayi Odasının yayınlanan bültende «Türkiye'nin dış borçlarının 6,5 milyar dolara ulaştığı» belirtildi.
- Filipinlerde 13 eyalette 6 yıllık sıkıyönetim kalktı.
- Yunanistan Ortak Pazardan 336 milyon dolar kredi alıyor.
- İstanbul Sanayi Odası Başkanı: «Devalüasyon fiyatlara abartılmış olarak yansiyacaktır» dedi.

bir YORUM

DEVALÜASYON

MC koalisyonu sözümona denk bağladığı 1977 bütçesinin kabul edildiği günün hemen ertesinde Türk parasının değerini % 10 oranında düşürdü. Yani bütçede gösterilen gelirleri % 10 azalttı, giderleri % 10 arttırdı! Böylece «yatırımcı» bütçenin yükünü tek bir kaleme biraz daha milletin sırtına bindirdi. Şimdi bunun sonucu ister istemez daha az yatırım için daha çok hayat pahalılığı ve yoksul halktan alınan daha çok vergi olacak.

Ne var ki TL'nin değerini düşüren aslında MC değildi. TL'nin değeri zaten düşmüştü. MC bu olguyu tescil etti.

Paranın değer kaybının asıl nedeni dışa bağımlı kapitalist ekonominin geri kalmışlığı ve bir avuç tekelci parababası ile onların uydularının çıkarına çarpık işleyişidir. Çarpık ve sağlıksız kapitalist «gelişme» nedeniyle içerde enflasyon alabildiğine azalmaktadır. Kapitalist ekonominin dışa bağımlılığı ve geri kalmışlığı da dış ticaret dengesinin sürekli açık vermesine neden olmaktadır. (Son bir iki yıldır hem montaj sanayine ve gelişigüzel tüketime yönelik ithalatın hızlı artması, hem de iş-

çi dövizlerindeki azalma yüzünden bu açık özellikle vehamet kespetmiştir.) Bu iki olgu bir araya gelince, TL'nin yabancı paralar karşılığında değeri habire düşmektedir. Ekonominin belli sınıf çıkarları doğrultusunda yapısal bozuk işleyişinin doğurduğu bir sonuçtur bu.

Bu sonuç karşısında o sınıf çıkarlarının temsilcisi hükümetler kaçınılmaz olarak sık sık devalüasyona başvuruyorlar. Ama devalüasyon aslında halkın hiç bir derdine çare olmuyor. TL'nin değer kaybı resmen tescil edilmezse, bundan ithalâtçı tüccarla montajcı sanayici yararlanıyor. Merkez Bankasından gerçek değerinden ucuza döviz alarak ithalât yapıyor, böylece gerçek değerinden ucuza ithal ettiği malları iç piyasanın yüksek tekel ya da fiilî karaborsa fiatlarıyla satıp vurgun vuruyor. Buna karşılık ihracat mallarının dış piyasa fiatları TL'nin gerçek değerinin üzerinde olduğundan dışarı mal satma imkânları daralıyor. İhracatçıların ellerinde mal (mamûl ya da yarı mamûl sınıai ürünlerle tarım ürünleri) yığılıyor. Dış satışlar tıkanıyor, yurda döviz girmiyor, döviz sıkıntısı giderek büsbütün artıyor. Her alanda üretim ve yatırımlar düşüyor.

TL'nin değer kaybı resmen tescil edildiği, yani devalüasyon yapıldığı zaman da bu defa ithalât pahalılaşıyor, ihracat ucuzladığından geçici olarak artış gösteriyor. Bu yüzden içerde sınıai ve tarımsal mal darlığı baş gösteriyor, devalüasyona bekleyip ellerinde mal tutan istifçiler yeni vurgunlar vuruyorlar. Montaj sanayinde de maliyetler yükseliyor. Bütün bunlar fiatların genel olarak yeniden artmasına neden oluyor. Sonuç: Enflasyonda yeni bir aşama, sonra yeniden devalüasyon! Yani kısır döngü!

Enflasyon - devalüasyon kısır döngüsü Türkiye gibi geri kalmış ülkeler için bir kader değildir. Bu kısır döngü bu gibi ülkelerde emperyalizme bağımlı kapitalist «gelişme»nin kendi kısır döngüsüdür. Ekonomi sözde geliştikçe durmadan artan hayat pahalılığı ve halkın sırtına daha çok binen vergi yükü, uluslararası tekellerle ortaklık ilişkileri içinde gittikçe büyüyen yerli tekellerin, emekçi kitlelerin mutlak anlamda gitgide yoksullaşması bahasına sağladıkları sermaye birikiminin baş kaynağıdır. Ekonominin sözde geliştiğine işaret eden yeni yatırımlar için gerekli fonlar halkın sırtından böyle ele geçirilmektedir.

Bu açıdan bakıldığında, enflasyon - devalüasyon kısır döngüsü, ülke ekonomisinin gelişmesi adına bir avuç parababasını her gün biraz daha azmanlaştıran «kapitalist yoldan kalkınma» sürecinde halkı soyup soğana çevirerek zorla çalıştırma ve ürettiği yeni değerlere el koyma yönteminden başka bir şey değildir.

IUSTAV

- Maliye Bakanı Ergenekon: «Bu yıl yeniden para ayarlaması yapılmayacağı taahhüd edilemez.
- Buca'da bir işçi «Halkın Yolu» gazetesinin satılmasına karşı çıkınca bir grup maocu, kahveyi ateşe tuttu. 1 işçi öldürüldü.
- Erbakan, yine Liderler Toplantısına katılmadı.
- Komünist Partileri Merkez Komite Sekreterlerinin toplantısı Sofya'da başladı.
- Yunanistan'da 70.000'den fazla kişinin katıldığı grevler kamu kuruluşlarını felce uğrattı.
- ABD ve Alman Bankaları Türkiye'ye kredi teklif etti.
- Komünizm propagandası yaptığı gerekçesiyle, iki aydır tutuklu bulunan

TSİP Bursa İl Başkanı Nurettin Bayram tahliye oldu.

- TİP Merkez Yönetim Kurulu görev bölüşümü yaptı.

Büyük Kurultay'ın bitiminden sonra 1 mart 1977 tarihinde yapılan ilk Merkez Yönetim Kurulu toplantısında Behice Boran Genel Başkanlığa, Nihat Sargın, Genel Sekreterliğe, Yalçın Cerit Genel Saymanlığa, Can Açığöz, Merkez Örgüt Bürosu Sekreterliğine, Yavuz Ünal, Merkez Eğitim, bilim ve Araştırma Bürosu Sekreterliğine, Nurdan Orpen, Merkez Haberalma, Propaganda ve Basın Bürosu Sekreterliğine, Dinçer Doğu, Merkez Kitle Örgütleri Bürosu Sekreterliğine seçilmişlerdir.

bir YORUM

TİP KONGRESİ NE GETİRDİ (*)

«Milliyetçi Cephe'nin iktidara gelişinden bir ay sonra Türkiye İşçi Partisi kurulmuştur. Bu kuruluş burjuvazinin Milliyetçi Cephe'yi iktidara getirişine karşı işçi sınıfımızın verdiği cevap olmuştur. Partimiz, kuruluşundan bu yana güçlü bir gelişme göstermiştir.»

Türkiye İşçi Partisi Başkanı Behice Boran, partisinin Birinci Büyük Kongre'sini (**) açış konuşmasında böyle diyordu.

(*) Bu yazı, TİP'in gayri-resmi yayınlarının incelenmesiyle hazırlanmıştır.

(**) Sembolik bir husus da olsa, geçerken şu noktaya değinmek istiyoruz: Bildiğimiz kadarıyla, işçi sınıfı partileri «Büyük Kongre» terimini değil, «Parti Kongresi» terimini kullanmaktadırlar. Bazı işçi sınıfı partileri de Komintern zamanından kalma bir gelenek olarak «Ulusal Kongre» deyimini tercih ediyorlar; fakat genellikle, SBKP'nin kullandığı «Parti Kongresi» terimi yaygındır. «Büyük Kongre» sözcüğü ise Türkiye'de burjuva partilerinin yerleştirip, Siyasi Partiler Kanununa geçirdiği bir terimdir. TİP'li arkadaşlar bu ayrıntıyı önemsemeseler bile, önemseyen sosyalistlere bir hatırlatmada bulunmak istedik.

«MC'nin kurulmasına karşı işçi sınıfımızın verdiği cevap»ın iki yıl içinde hangi düzeye dek gelebildiğini göstermesi bakımından bu «Birinci Büyük Kongre», gerçekten bir gösterge niteliğini taşımaktaydı.

Bilindiği gibi işçi sınıfı bilimi açısından Parti Kongre'leri, o partinin tarihindeki en önemli forumlar niteliğini taşırlar. Çeşitli Parti örgütlerini temsil eden delegeler ve yöneticiler, oraya sadece yeni merkez organlarını seçmek için gelmezler. Parti Kongre'lerinin asıl önemi, en kapsamlı parti kolektivitesini temsil etmenin yanısıra, Parti örgütlerinin temsilcilerinin merkez yöneticileriyle birlikte Parti'nin geçmiş yıllardaki çalışmalarını ülkenin içinde bulunduğu uluslararası ve ulusal koşullar ve sosyal-politik süreçler bütünlüğü içinde ele almak, toplumun öncüsü durumundaki işçi sınıfı politik hareketinin ve genel devrimci gelişimin tahlilini yapmak, zaafı tesbit etmek, sorunlara çözüm aramak, gerekli özeleştirme ve eleştirileri getirmek, gelecek yıllardaki Parti mücadelesinin temel hatlarını çizmek, bu doğrultuda kararlar almak açısından, partilerin tarihlerinde ve gelişimlerinde çok önemli bir yer tutarlar. Parti Kongreleri aynı zamanda Parti'nin bilinç düzeyini de gösteren önemli bir bilimsel forumdur.

TİP'in Birinci Kongresi'ni işçi sınıfı bilimi açısından değerlendirdiğimizde, yukarıda sıraladığımız görevler açısından ve daha önemlisi Kongre'nin yansıtması gereken «kollektivite» bakımından, ayrıca, Kongredeki delegelerinin büyük çoğunluğunun ideolojik ve politik gerilikleri yönünden hayli olumsuz bulduk. Bazı önemli noktaların ayrıntılarına girmeden önce Kongreyle ilgili şu tesbitleri belirtmek istiyoruz:

- Kongre, Türkiye Sosyalist Hareketinin en ivedi sorunlarına çözüm aramak platformu değildi. Ne yöneticiler, ne de delegeler böyle bir kaygı taşıyorlardı.

- Bırakınız Türkiye Sosyalist Hareketini, sadece TİP'in bile temel sorunlarına, zaafına eğilmek ve çözüm aramak çabası gösterilmedi.

- Kongre, kof, anlamsız, bazen de —ne yazık ki— komik bir böbürlenme havası içinde geçti ve âdeta TİP'lilerin kendilerine ve sempatanlarına karşı bir «gövde gösterisi mantığını» taşıdı.

- Kongre'de, Türkiye sosyalist hareketinin sorunlarına eğilmek tutumu gözlenmediği gibi, daha da kötüsü, Türkiye solunda TİP dışındaki herkese, özellikle TİP dışındaki sosyalistlere (işçi sınıfı devrimcilerine) şu veya bu dozda bilim dışı sataşmalar yapıldı. Böyle bir tutumun TİP'e ne getireceğini bilemeyiz ama, bu anlayışın TİP'i iki yıl içinde bilimsel sosyalizme biraz daha yaklaştırmadığının görüldüğünü söyleyebiliriz.

- Birinci gün Kongreyi izlemeğe giden ve bir kısmı da TİP yanlısı olmayan birkaç bin kişilik aydın topluluğuna bakıp, bunu Yürüyüş

Dergisinde bir övünç meselesi yaparak, Kongre'nin düşük ideolojik düzeyini, bilimsel sosyalizm açısından niteliksiz ve sönük karakterini görmemek, TİP'in içinde bulunduğu ideolojik-politik yoksulluğa, ilkesizliğe gözlerini kapamak bir işçi sınıfı sosyalistinin tutumu olamaz.

Bugünkü TİP genel başkanı, eski TİP'in «güçlü» dönemlerindeki mitinglerinde, değil öyle birkaç bin kişiden, onbinlerce kişiden coşkun alkışlar toplardı, hatırladığımız kadarıyla. Fakat sonuçta nereye geldiği görüldü ve TİP çok önemli bir tarihsel fırsatın harcanmasında, kendi küçük burjuva eğilimleriyle baş rolü oynadı. Ne var ki, bugün artık bilimsel sosyalizmin Türkiye'deki nitel (ideolojik ve kadrosal) düzeyi, TİP düzeyinin çok ilerisine geçmiştir. Ve hatta TİP'i de ideolojik bakımdan peşinden çekerek eskisine oranla daha ileri bir noktaya gelmesini sağlamıştır. Bugün TİP'liler eski günahlarını bir ölçüde görmeğe başlamışlarsa, geçmişteki ideolojilerine ve politikalarına pek gönüllüce sahip çıkmağa yanaşmıyorlarsa, bugün TİP genel başkanı, 1968'de yazıp, 1970'de ikinci baskısını yaptığı kitabının üçüncü baskısını yapamıyorsa, bu, büyük ölçüde TİP'in dışında gelişen bilimsel sosyalist hareketin ideolojik-politik başarılarının, TİP'in dışında güçlenen bilimsel sosyalist ve enternasyonalist bilincin ve fedakâr kadro çalışmalarının bir türevidir. Bu nedenle, TİP'in Kongresini izleyecek kadar TİP'e bağlı birkaç bin üye ve sempatanın bulunmasını Yürüyüş Dergisinin böylesine abartmasını, hâlâ daha geçmişten ders alınmamış olmasını, hâlâ daha Kongredeki delegelerin çoğunluğunun geri politik-ideolojik düzeylerine değil, ilk gün salona gelen izleyiciye bakılmasını, **niteliğin** gene geri planlara itilip, niceliğin —o da Türkiye'nin taşıdığı büyük sosyalist potansiyele nazaran **son derece küçük** bir niceliğin— ön plana çıkarılmasını sosyalizm adına üzüntüyle karşılamamak elde değil.

KONGRE HANGİ CİDDİ SORUNA EĞİLDİ?

Kongre'nin Türkiye sosyalist hareketine veya sadece TİP'e ne getirdiğini ve daha önemlisi, ne getiremediğini öğrenmek için, özellikle TİP'li yönetici ve üyelerin, pembe gözlüklerini çıkarıp, bilimin gözlüklerini kullanmalarını salık veririz.

Hiç bir yararı olmayacağını bildiğimiz halde, örneğin şu soruları gene de sormak isteriz:

TİP Birinci Büyük Kongresi bir yasal zorunluluğu yerine getirmekten başka neye yararmıştır? Bu sorunun cevabını olanca iyimserlikle düşünmeğe çalıştık. TİP Kongresi Türkiye'de sosyalist hareketin ve genel devrimci demokratik mücadelenin hangi sorunlarına değinmiştir? Örneğin, kendileri kabul etmeseler de, Türkiye solundaki bu dağınıklığın nasıl sona ereceği konusu Kongre'nin sorunu olmuş mudur? **Daha**

«MC'nin kurulmasına karşı işçi sınıfımızın verdiği cevap»ın iki yıl içinde hangi düzeye dek gelebildiğini göstermesi bakımından bu «Birinci Büyük Kongre», gerçekten bir gösterge niteliğini taşımaktaydı.

Bilindiği gibi işçi sınıfı bilimi açısından Parti Kongre'leri, o partinin tarihindeki en önemli forumlar niteliğini taşırlar. Çeşitli Parti örgütlerini temsil eden delegeler ve yöneticiler, oraya sadece yeni merkez organlarını seçmek için gelmezler. Parti Kongre'lerinin asıl önemi, en kapsamlı parti kolektivitesini temsil etmenin yanısıra, Parti örgütlerinin temsilcilerinin merkez yöneticileriyle birlikte Parti'nin geçmiş yıllardaki çalışmalarını ülkenin içinde bulunduğu uluslararası ve ulusal koşullar ve sosyal-politik süreçler bütünlüğü içinde ele almak, toplumun öncüsü durumundaki işçi sınıfı politik hareketinin ve genel devrimci gelişimin tahlilini yapmak, zaafı tesbit etmek, sorunlara çözüm aramak, gerekli özeleştirme ve eleştirileri getirmek, gelecek yıllardaki Parti mücadelesinin temel hatlarını çizmek, bu doğrultuda kararlar almak açısından, partilerin tarihlerinde ve gelişimlerinde çok önemli bir yer tutarlar. Parti Kongreleri aynı zamanda Parti'nin bilinç düzeyini de gösteren önemli bir bilimsel forumdur.

TİP'in Birinci Kongresi'ni işçi sınıfı bilimi açısından değerlendirdiğimizde, yukarıda sıraladığımız görevler açısından ve daha önemlisi Kongre'nin yansıtması gereken «kollektivite» bakımından, ayrıca, Kongredeki delegelerinin büyük çoğunluğunun ideolojik ve politik gerilikleri yönünden hayli olumsuz bulduk. Bazı önemli noktaların ayrıntılarına girmeden önce Kongreyle ilgili şu tesbitleri belirtmek istiyoruz:

- Kongre, Türkiye Sosyalist Hareketinin en ivedi sorunlarına çözüm aramak platformu değildi. Ne yöneticiler, ne de delegeler böyle bir kaygıyı taşıyorlardı.

- Bırakınız Türkiye Sosyalist Hareketini, sadece TİP'in bile temel sorunlarına, zaafına eğilmek ve çözüm aramak çabası gösterilmedi.

- Kongre, kof, anlamsız, bazen de —ne yazık ki— komik bir böbürlenme havası içinde geçti ve âdeta TİP'lilerin kendilerine ve sempatanlarına karşı bir «gövde gösterisi mantığını» taşıdı.

- Kongre'de, Türkiye sosyalist hareketinin sorunlarına eğilmek tutumu gözlenmediği gibi, daha da kötüsü, Türkiye solunda TİP dışındaki herkese, özellikle TİP dışındaki sosyalistlere (işçi sınıfı devrimcilerine) şu veya bu dozda bilim dışı sataşmalar yapıldı. Böyle bir tutumun TİP'e ne getireceğini bilemeyiz ama, bu anlayışın TİP'i iki yıl içinde bilimsel sosyalizme biraz daha yaklaştırmadığının görüldüğünü söyleyebiliriz.

- Birinci gün Kongreyi izlemeğe giden ve bir kısmı da TİP yanlısı olmayan birkaç bin kişilik aydın topluluğuna bakıp, bunu Yürüyüş

Dergisinde bir övünç meselesi yaparak, Kongre'nin düşük ideolojik düzeyini, bilimsel sosyalizm açısından niteliksiz ve sönük karakterini görmemek, TİP'in içinde bulunduğu ideolojik-politik yoksulluğa, ilkesizliğe gözlerini kapamak bir işçi sınıfı sosyalistinin tutumu olamaz.

Bugünkü TİP genel başkanı, eski TİP'in «güçlü» dönemlerindeki mitinglerinde, değil öyle birkaç bin kişiden, onbinlerce kişiden coşkun alkışlar toplardı, hatırladığımız kadarıyla. Fakat sonuçta nereye geldiği görüldü ve TİP çok önemli bir tarihsel fırsatın harcanmasında, kendi küçük burjuva eğilimleriyle baş rolü oynadı. Ne var ki, bugün artık bilimsel sosyalizmin Türkiye'deki nitel (ideolojik ve kadrosal) düzeyi, TİP düzeyinin çok ilerisine geçmiştir. Ve hatta TİP'i de ideolojik bakımdan peşinden çekerek eskisine oranla daha ileri bir noktaya gelmesini sağlamıştır. Bugün TİP'liler eski günahlarını bir ölçüde görmeğe başlamışlarsa, geçmişteki ideolojilerine ve politikalarına pek gönüllüce sahip çıkmağa yanaşamıyorlarsa, bugün TİP genel başkanı, 1968'de yazıp, 1970'de ikinci baskısını yaptığı kitabının üçüncü baskısını yapamıyorsa, bu, büyük ölçüde TİP'in dışında gelişen bilimsel sosyalist hareketin ideolojik-politik başarılarının, TİP'in dışında güçlenen bilimsel sosyalist ve enternasyonalist bilincin ve fedakâr kadro çalışmalarının bir türevidir. Bu nedenle, TİP'in Kongresini izleyecek kadar TİP'e bağlı birkaç bin üye ve sempatanın bulunmasını Yürüyüş Dergisinin böylesine abartmasını, hâlâ daha geçmişten ders alınmamış olmasını, hâlâ daha Kongredeki delegelerin çoğunluğunun geri politik-ideolojik düzeylerine değil, ilk gün salona gelen izleyiciye bakılmasını, niteliğin gene geri planlara itilip, niceliğin —o da Türkiye'nin taşıdığı büyük sosyalist potansiyele nazaran **son derece küçük** bir niceliğin— ön plana çıkarılmasını sosyalizm adına üzüntüyle karşılamamak elde değil.

KONGRE HANGİ CİDDİ SORUNA EĞİLDİ?

Kongre'nin Türkiye sosyalist hareketine veya sadece TİP'e ne getirdiğini ve daha önemlisi, ne getiremediğini öğrenmek için, özellikle TİP'li yönetici ve üyelerin, pembe gözlüklerini çıkarıp, bilimin gözlüklerini kullanmalarını salık veririz.

Hiç bir yararı olmayacağını bildiğimiz halde, örneğin şu soruları gene de sormak isteriz:

TİP Birinci Büyük Kongresi bir yasal zorunluluğu yerine getirmekten başka neye yaramıştır? Bu sorunun cevabını olanca iyimserlikle düşünmeğe çalıştık. TİP Kongresi Türkiye'de sosyalist hareketin ve genel devrimci demokratik mücadelenin hangi sorunlarına değinmiştir? Örneğin, kendileri kabul etmeseler de, Türkiye solundaki bu dağınıklığın nasıl sona ereceği konusu Kongre'nin sorunu olmuş mudur? Daha

da önemlisi, Türkiye sosyalist hareketinin (işçi sınıfı politik hareketinin) bölünmüşlüğü olgusu, TİP'lileri hiç mi ilgilendirmemektedir? Sosyalist hareket bölünmemiştir, bizim dışımızdakiler 'sol kenarda oynayanlar'-dır demekle, güneşin balçıkla sıvanması geçtiğimiz iki yıl içinde mümkün olmuş mudur? Bugün TİP'liler kendileri dışında sosyalist siyasal örgütler ve kadrolar olmadığını mı iddia etmektedirler? Böyle bir iddia taşımak kaç TİP'liyi inandırmaktadır? Eğer TİP dışında da pek çok sosyalist varsa, bu durumda sosyalist hareketin birliği diye çok ivedi bir sorun var demektir. TİP veya herhangi bir diğer sosyalist örgütün bu konuda net cevap getirmesi gerekir. Böyle bir tesbit yapıldıktan sonra, sosyalist hareketin birliğinin nasıl sağlanacağı gündeme gelir. TİP'liler eğer bilimsel sosyalist hareketin merkezileşmesi ve tüm bilimsel sosyalistlerin tek bir merkezde ilkelice toplanmasını istiyorlarsa başlıca iki şık vardır: ya TİP bu birliğin kendi etrafında sağlanacağını, uzun erimde gerçekleşeceğini düşünür, ya da birliğe giden yolda farklı yöntemler önerir. Her iki tutum da sosyalistler tarafından bilimin ve somut durumun ışığında tartışılabilir. Fakat herşeyden önce bir sosyalist siyasal örgütün, kendi dışında da sosyalist örgütler ve kadrolar bulunduğunu kavraması gerekir. Bu gerçeğe göz kapamakla sosyalist hareketin toparlanması, ileri düzeyde merkezileşmesi mümkün değildir. Böyle bir tutum, sürekli olarak sosyalist hareket içinde ayrılıkçılığı, dar grupçuluğu, sektarizmi getirecek, ve bundan gene en çok sosyalist hareket zarar görecektir. Sosyalist hareketin birliği konusundan TİP Kongresinde hiç mi hiç sözedilmemesi, böyle bir sorun yokmuş gibi davranılması iki ihtimali akla getirmektedir:

Ya TİP kendisi dışındaki bilimsel sosyalist örgütlerle kendisi arasında temel bir ayrılık görmektedir, o zaman söyleyeceğimiz pek bir şey kalmaz, sadece işçi sınıfı biliminin ve enternasyonalizminin temel kriterlerini belirtmek gerekir, yani kimin bilimsel sosyalist olduğu, kimin bu temelden sapmalar gösterdiği sergilenir. Ya da TİP, böyle bir iddia da değilse, Türkiye'de bilimsel sosyalist siyasal örgütler ile kendi arasında temelde beraberlik, ortak prensipler görebiliyorsa, bu durumda TİP'in tutumu, «sosyalist hareketi ben toparlayıp götüreceğim, benim dışındaki sosyalistler de zaman içinde haklılığımı kabul ederek gelip bana katılacaklardır, işçi sınıfını da ben örgütleyeceğim, sosyalizmi ben temsil ederim» şeklindeki bir anlayışı taşımaktadır. Böyle bir durumda, TİP, Türkiye'deki bilimsel sosyalist ve enternasyonalist siyasal örgütlenmeler ile kendi arasında temel birliktelikler görüyorsa, bu tutum tartışılmaya değer.

TİP Kongresi, hiç değilse sosyalist hareketin bu sorununu tartışmalı, şu veya bu şekilde, ama net bir görüş getirmeli, kendi gördüğü açı-

dan Türkiye sosyalist hareketinin dağınıklığının giderilmesinin perspektifini çizmeliydi. Bunların hiçbirinin yapılmadığı bir kongrenin, Türkiye sosyalist hareketi açısından bir yarar getireceğine inanmak güçtür. Çünkü en önemli sosyalist sorun, bugün Türkiye sosyalist hareketinin dağınıklığını giderecek ilkeleri, yöntemleri, araçları tartışmak ve bu konuda, şu ya da bu şekilde bir perspektif çizmektir. Getirilen perspektifler, Türkiye'deki sosyalist siyasal örgütler tarafından tartışılabilir, değişik yöntemler enine boyuna irdelenebilir, bu konudaki tezlerin hangisinin doğru olduğu, ilgili sosyalist siyasal örgütlenmeler tarafından tartışma konusu yapılabilir, bu hiç kuşkusuz soruna çözüm aramak isteyen bir tavidir, kimi yöntemler ve öneriler bir başkasına yanlış gelebilir, birbaşkası ise diğerini hatalı bulabilir. Esas önemli olan öz bu değildir. Esas olan, yani öncelikle yapılması gereken tesbit, sosyalist hareketin bölünmüşlüğü, dağınıklığını bir olgu olarak, somut bir gerçeklik olarak kabul edip etmemektir. Ancak böyle bir kabulden sonra, mevcut veri'li durumdan hareket etmek mümkün olabilir.

TİP Kongresinin bu soruna hiç mi hiç eğilmemesi, bu en önemli ivedi sosyalist sorunu yok sayması ile, iki yıldır kendine özgü tutumunu Kongrede de sürdürerek, kendisini bilimsel sosyalist örgütlenmelerden tecrit etme, araya derin hatlar koyma yolunda ısrar etmektedir.

TİP kongresi bu en önemli sorun dışında, diğer sorunlara da eğilmemiştir. Örneğin Türkiye'de sendikal hareketin birliği konusunda, Türkiye'de cephe sorunu konusunda, Türkiye'de işçi sınıfının politik örgütlenmesi konusunda —birtakım sövgüler hariç— hiçbir şey getirmemiştir.

TİP Birinci Büyük Kongresi'nde alınan kararlar ise, yetersiz birtakım genel doğrulardır. Türkiye sosyalist hareketinin en önemli sorunlarına değinmeyen veya genel işçi sınıfı hareketinin sorunlarını birtakım yuvarlak sözlerle geçiştiren Kongre kararlarını, ileri bir adım saymağa imkan yoktur. (Çünkü TSİP Birinci Parti Kongresi, bundan bir yıl önce, TİP'inkinin çok çok ilerisinde ve ayrıntılı kararları zaten getirmiş, böylelikle sadece nitel olarak gelişkin bir acil programı Türkiye sosyalist hareketine sunmakla kalmamış, aynı zamanda TİP'in yoksaydığı birçok sorunu da belgelemişti.)

Gene TİP Kongresinde Parti'nin kendi iç gelişimi, geçmiş yıllardaki çizgisi, politikası, uygulanmaları, başarı ve başarısızlıkları bir eleştiri ve özeleştiri konusu yapılmamış, konuşan delgelerin ve yöneticilerin büyük çoğunluğu «TİP'in başarılarından» söz ederek moral tazelenmişlerdir. Bir delegenin şu sözleri, TİP Kongresini anlatmağa yeter sanırız, sözkonusu delege TİP'in iki yılını «Hızla yükselen başarı grafiği karşısında hataların asgari düzeyde kalması» olarak nitelenmiştir. (Cumhuriyet, 28.2.1977). Denilebilir ki, bu sözler —yani asgari de olsa

birtakım hataların varlığının kabul edilmesinin bile, TİP Kongresindeki en ileri bir konuşma olduğu düşünülürse, TİP Kongresinin nasıl da pembe gözlüklerle donanmış olduğu daha iyi anlaşılır. Ve en önemlisi Kongre'nin bilimsel düzeyi ne olmuştur? Kongre bilimsel bir forum niteliğini taşımış mıdır, yoksa dedikodu ve küfürlerden ibaret, son derece geri bir ideolojik düzeyi mi yansıtmıştır?

Bu tesbitler ışığında, ister istemez sormak gerekiyor: Kongre sosyalist harekete veya hatta sadece TİP'e ne getirmiştir? Bir başka deyimle, en acil sorunlara eğilinmediği, en ufak bir bilimsellik taşımayan, ideolojik bakımdan ilkel ve geri konuşmaların saatleri doldurduğu, programın geliştirilmediği, eleştiri ve özeleştirisinin yapılmadığı bir kongrenin getirdikleri nedir? Ya da «getirmesi gerektiği halde» getiremedikleri nelerdir? Şayet TİP Kongresi yapılmamış olsaydı gerek sosyalist hareket açısından, gerekse TİP açısından ne değişecekti? Kongre TİP'e hangi adımı attırmıştır. Hangi ileri'liği getirmiştir?

Özetlersek, Kongreye basında geniş yer verilmesi ve TİP'in reklâmının yapılması dışında, küçük çapta sözümona bir gövde gösterisi dışında, işçi sınıfı biliminin Türkiye'deki gelişimine, pratiğine hiç birşey getirmemiştir. Ve TİP için de bir ileri adım olmamıştır.

KONGRE BÜTÜNLÜĞÜ'NÜN İDEOLOJİK İLKELLİĞİ VE GERİLİĞİ

TİP içinde bilimsel sosyalizm bakımından yetenekli, ideolojik bakımdan gelişkin üyeler ve yöneticiler vardır. Bu unsurlar, Kongrede konuşan delegelerin ve bir kısım üst yöneticilerin gösterdikleri ideolojik gerilik ve yetersizlik tablosunu görmemişler midir? Bu ideolojik ilkellik içinde iktidara değil, olsa olsa «sosyalizme» yürünebileceğini bu bilime yatkın kadrolar bilmezler mi? Bu unsurlar, Partinin bir aynası olan Kongredeki bilimsel yetersizliği, ideolojik geriliği gönül rahatlığıyla içlerine sindirebilmişler midir? Yürüyüş Dergisinin siyasal dedikodu-magazin niteliğiyle, veya Çark Başak'ın daha çok parti içi haberleşme aracı karakterini taşıyan, yeni yayına girmiş iki aylık Yurt ve Dünya'nın — daha ikinci sayısında çevirilerle doldurulmağa başlanan— kısıtlı, sınırlı kapsamıyla TİP üyelerinin çoğunluğunun bilimsel sosyalizme varmalarını, bunun Türkiye koşullarında somutlanmasını öğrenebileceklerini sanmak düş değil midir? Hele hele, TİP Kongresinde konuşan, kulislere sohbet eden Kongre delegelerinin burjuvaziden en çok yakındıkları konuların başında, burjuvazinin ve burjuva devlet adamlarının yolsuzlukları, rüşvetçilikleri geldiğini TİP içindeki bilime yatkın sosyalistler gözleyememiş midirler? Bugün MC'nin faşist saldırıları ve anti-demokratik baskıları ile yolsuzlukları, rüşvetçilikleri bir sosyalist parti kongresinin delegelerinin çoğunluğunun baş meselesi oluyorsa, bu so-

runlarla uğraşmak için sosyalist parti kurmağa gerek yoktur, demokratik partiler ve örgütlerle bu rüşvet, yolsuzluk vb. sorunlarının üzerine gitmek yeterlidir. Ama Yürüyüş Dergisi'nin iki yıllık gazetecilik yöntemleri, rüşvet ve yolsuzlukları birçok TİP'linin kafasında öylesine vurgulamıştır ki, Anadolu'dan gelen delegeler rüşvet ve yolsuzlukla uğraşmanın demokratik değil, sosyalist bir sorun olduğunu sanmaktadırlar.

Gene Kongrede egemen olan ideolojik ilkelik, politik gerilik, hiç kuşkusuz, Yürüyüş'ün iki yıllık yayın politikasının bir sonucudur. Bugüne dek, hemen hiç bir teorik soruna eğilmemiş, ideolojik yayın (propaganda) değil, büyük ölçüde demokratik ajitasyon yapmış, ayrıca Akis dergisi tipindeki bir dedikoduculuğu gazetecilik olarak benimsemiş, üstelik de kendine özgü garip bir üslup denemesi yaparak, Türkçe'ye yenilikler getirmek yolunda, TİP'lileri özel bir jargona kavuşturmak doğrultusunda başarılar kazanmış bir dergi ile varılacak nokta bundan daha ileri olamazdı.

DEDİKODU, TEZVİRAT, KÜFÜR ve DEMAGOJİ İŞÇİ SINIFININ YÖNTEMİ DEĞİLDİR

Yürüyüş Dergisi, iki yıldır nasıl ki dedikodu, tezvirat ve zaman zaman tahrifat ile uğraşarak TİP'li üyelerin gözünü boyamağa çalışmış, onları bilinçlendirmek, geliştirmek, bilimsel sosyalizm yolunda eğitmek yerine, onların ideolojik geriliklerine çeşni katmak tutumunu izlemişse, TİP Kongresi de bu anlayışın bir aynası olmuştur.

Bunun göstergelerinden birisi, gene TİP'in ideologlarından Yürüyüş Dergisi Başyazarı Yalçın Küçük'ün politik bir atraksiyon niteliğini taşıyan konuşmasında izlendi. Sadece bir örnek bile, TİP'in baş ideologlarından Yürüyüş başyazarının dedikoducu karakterini göstermeğe yeter: Yalçın Küçük yaptığı konuşmasında, DİSK'in CHP'yi destekleme kararını «alel acele ve o hafta başında almasının» nedenini, aynı hafta sonunda TİP kongresinin yapıyor olmasına bağlamıştır. Y. Küçük, incilerine bir yenisini ekleyerek, aynı gün CHP İstanbul Kadın Kollarının düzenlediği, İlerici Kadınlar Derneği'nin de desteklediği Evlat Açısına Son yürüyüşünün, TİP Kongresinin aynı gün yapılmasına karşı güdümlü bir tutum olduğunu iddia etmiştir.

TİP'in baş ideologlarından ve başyazarlarından birisi meseleyi bu denli dedikodulara kadar vardiroyorsa, geri kalan delege çoğunluğunun nasıl bir ideolojik gerilik içinde olduğuna şaşmamak gerekir.

Öte yandan TİP kongresine, TİP dışındaki sosyalistler başta olmak üzere, TİP kuruluşuna katılmayan eski TİP'lilere, TİP'de bir süre çalıştıktan sonra ayrılan Doğu'lu sosyalistlere kadar birçok sosyalist çevre veya kişilere, sövgü, dedikodu ve tezvirat yoluyla sataşmak şek-

lindeki bir «avunma ve rahatlama psikozu» hâkimdi.

Kongre sonrasında merkez yönetimine seçilen delegelerden birisi, yaptığı konuşmada «biz ciddi bir partiyiz, başkaları gibi küfretmeyiz» diyordu. Acaba öyle miydi? Yani küfretmemek TİP'in genel bir tutumu muydu, yoksa sözkonusu delegenin kendi ciddiyeti miydi? Bunun yanıtı Yürüyüş Dergisinin iki yıllık yayınlarında görmek mümkündür. Burada son bir örnekle yetineceğiz: Yürüyüş Dergisi Kongre sonrasındaki başyazısında Yalçın Küçük'ün şu satırlarını okuyalım: «İşçi sınıfının ekonomik haklarının savunulmasında da öncülüğü, Renault Baştemsilcisi iken Eylül Direnişinde işinden atılan Bursa İl Başkanı ve Büyük Kongre Delegesi Osman Özdemir'in deyimi ile, «sosyalistler yapacak, soytarılar değil!» (Yürüyüş, 8.3.1977)

Bir kısım sosyalistlere veya sendikacılara «soytarı» diye sövmek TİP'li Bursa İl Başkanı'nın kendi özgül tutumu olabilir. Bizce böyle bir il başkanının, en azından uyarılması, eleştirilmesi ve işçi olduğu iftiharla sözedilen bu kişiye, bu gibi küfürlerin proleter ahlâkiyle bağdaşmadığı, küçük burjuvalık veya lumpenlikle bağdaşabileceği hatırlatılması gerekir.

Ama Yürüyüş Dergisi, kendi meşrebine pek uygun bulduğu bu küfürü alıyor ve başyazısında birtakım sosyalist çevrelere ya da bazı sendikacılara aynı şekilde küfrediyor.

Yürüyüş Dergisi bu küfürü pek sevmiş olacak ki, iki paragraf aşağıda bu kez daha açık bir hedef göstererek tekrarlıyor: «Türkiye Komünist Partisi adını taşıyan kuruluş için, bu kuruluşun Türkiye'de yasal olarak kurulabilmesi için gereken mücadeleyi 'soytarıların' değil, Türkiye İşçi Partililerin üstlendikleri dosta düşmana gösterildi.» (aynı yerde)

Gerçekten de Türkiye'de 141-142'nin ilga edilmesi ve gerekli diğer yasa değişikliklerinin de yapılarak Türkiye Komünist Partisi üzerindeki yasağın kaldırılması en geniş sosyalist-demokratik güçler ittifakını gerektirdiği, bu yolda etkin ve ısrarlı bir mücadeleyi, mümkün olan en kapsamlı güçlerle yürütmek zorunlu olduğu halde, yani bu görevin sadece bir **sosyalist** görev değil, aynı zamanda demokratik bir görev olduğu, bu nedenle en geniş demokratik güç ve eylem birliğini gerektirdiği halde, TİP'in «bunu sadece ben yapacağım» demesi gülünçtür. Kendisini iktidara yürüyen hareket olarak göstermeğe çalışan bir partinin 141-142 konusunda da aynı tutumda olmasına şaşmamak gerekirse de, TİP bu işin başarılmasına giden yolun büyük ölçüde kendisi dışındaki sosyalist ve demokratik çevrelerden geçeceğini, kendisinin ise bu harekete öncülük yapamayıp sadece katılmakla yetineceğini de bilir. Ama bu yaptığımız alıntıda, Yürüyüş başyazarı salt belli bilimsel sos-

yalist çevrelere **küfretmek için** «bu işi 'soytarılar' değil, TİP üstlenmiştir» demektedir.

Gene küfürler dizisi içinde en çok sövgüyü alanlar arasında TİP'den ayrılmış olan «Doğu'lu sosyalistler» toplamıştır. 1965-69 yılları arasında TİP Diyarbakır Milletvekilliği'ni yaptığı özellikle belirtilen bir delegenin adı Yürüyüş Dergisi başyazısında zikredilerek, «görüyorsunuz ya Doğu'lular bizim partimizdedir, hatta milletvekili olacak kadar birisi de bugün bizim yanımızdadır» denilmek isteniyor. Yani Doğu'da, özellikle 12 Mart'tan beri son derece olumsuz bir repütasyon edinerek, kendinden başka hiçkimseyi temsil etmeyen bir eski TİP milletvekili (üstelik bir zamanlar Aybar'ın yanında Aren-Boran hareketine en fazla sövmüş, Aybar ideolojisini hiçbir zaman aşamamış, fakat Aybarizm iyice iflas edince misyonu'nu, eski hasmı Boran'ın partisine taşımış bir eski TİP yöneticisi —Aybar'ın eski genel sekreteri—) ile bütünleşmeyi, yeni TİP yöneticileri Doğu ile bütünleşme diye tanıtarak, gerçekleri bilmeyen birçok TİP üyesini aldatmağa uğraşıyorlar.

Türkiye'de **sosyalist hareketin birliğini** savunan ve TİP'den ayrılmış olan Sosyalistler ise «bundçu» ve kariyerist olarak suçlanmaktadırlar. Bu arkadaşların çıkardıkları dergide, yayınladıkları kitaplarda ideolojileri, ilkeleri ve Türkiye'de sosyalist hareketin birliğini ve **tek merkezliği'ni** savundukları, bundçuluk gütmedikleri yazdıkları yazılarla, belgelenmiş ve kanıtlanmışken, onları «bundçu» diye ilân etmek, gerçekte hem bilimsel sosyalizmdeki «bundçuluk» kavramını **tahrif** etmektir, hem de o yazıları, dergileri, kitapları okumayan TİP'lileri yanıltmaktır. (*)

(*) En önemlisi, TİP'in özellikle bu konuda ısrarla sürdürmüş olduğu milliyetçi tutum, Doğu Anadolu'da yerel goşistlere ve diğer milliyetçi unsurlara büyük bir istismar fırsatı vermiş ve Doğu'daki sosyalist arkadaşların işini güçleştirmiş, milliyetçiliğin büsbütün azıtmasına neden olmuştur. Doğu'lu goşist ve diğer milliyetçi akımlar, **Türkiye işçi sınıfı hareketi** içinde TİP'in bir ağırlığı olmadığını, TİP'in Türkiye sosyalist hareketini temsil etmediğini, sadece genel olarak o hareket içinde yer alan sağa dönük bir parti olduğunu bildikleri (TİP'in bilimsel sosyalizm bakımından eklektik, karmaşık fakat bütününde sağ sapmaya yönelik bir ideoloji taşıdığıının da farkında oldukları) halde, bütün bunları bile bile, ama kasıtlı ve makyavelist bir tutumla, «Türk sosyalistlerinin» Doğu sorununda milliyetçi ve sosyal seven bir tutum izlediğini Doğu'da yaymakta, buna kanıt olarak da TİP'i ve TİP'in politikasını göstermektedirler. Doğu'lu milliyetçi unsurların bu makyavelizmi ve ona çanak tutan TİP politikası, Türkiye'de sosyalist hareketin birliğini savunan ve «bundçu» eğilimlere karşı Doğu'da bugün en etkili mücadeleyi sürdüren sosyalistleri güç durumda bırakmaktadır. Doğu'nun kurtuluşunu, Türkiye'de proletarya hareketinin öncülüğünde gören, Batılı, Doğu'lu tüm emekçilerin ortak sosyal ve ulusal kurtuluş mücadelesi doğrultusunda çalışanları «bundçu» diye suçlamak TİP'in içtensiz bir tutumdur. Çünkü Doğu'daki asıl bund-

[Kongre'de, gerek resmi Kongre belgelerinde, gerekse konuşan yönetici ve delegelerin bir kısmının ağızından sövülen bir başka çevre de, TİP'in yeniden kurulmasında görev almayan eski TİP'lilerdi. TİP merkez yönetimi ve bazı delegeleri kendileriyle yeni TİP'i birlikte kurmayanları «eski yol arkadaşları» olarak niteliyorlar. Burada, çoğu genç arkadaşımızın bilmediği bir terim açıklaması yaparsak, sövgü daha iyi anlaşılabilir olur. «Eski yol arkadaşı» deyimini, evrensel sosyalist literatürde özel bir anlam taşır. Bu terim, orijinal olarak evrensel sosyalist literatürde (Türkçe okunuşuyla) mitlaför olarak geçer. Genel olarak sosyalist mücadeleyi terketmiş eski sosyalistler için kullanılır. (Parti'yi) terkederek, «sosyalizmden istifa etmiş», sosyalist mücadele vermekten vazgeçmiş kişiler için kullanılan bu deyim, evrensel sosyalist literatürde gerçekten ağır bir terimdir. Çünkü, terimin yaygın kullanılışı «bir zamanlar sosyalist harekette —Parti içinde— olup da, zor günler geldiğinde hareketten kaçanları» ifade eder, yani «kaçaklık ve döneçlik» anlamında kullanılır. (Çünkü sosyalist hareketten kaçmak ile döneçlik yapmak arasında net bir ayırım yoktur, bilimsel sosyalizm açısından kaçaklık da, bir çeşit döneçlik sayılır.) Türkiye'den örnek verecek olursak, eski kuşak Komünistleri «mitlaför» deyimini Şevket Süreyya, S. Celâl Antel, Hasan Ali Ediz vb. için kullanmışlardır. Bunlardan bir kısmı, Şevket Süreyya gibi, bizzat gidip Kemalist Burjuvazi'nin hizmetine girmiştir, büyük çoğunluğu ise sadece kenara çekilmişlerdir. Ama hiç kuşkusuz işçi sınıfı partileri, mitlaförleri —sonradan gidip burjuvazinin hizmetine girmemiş, ya da bir sapkın akımın başına geçmemiş, sadece kendi köşesine bile çekilmiş olsalar— ağır bir dille suçlanırlar. Bir çeşit döneçlik kabul ederler. İşte «eski yol arkadaşı» deyimini böylesine ağır bir bilimsel sosyalist suçlamadır. Bu noktayı uzun uzun anlatmamızdaki mantık, sadece TİP'in küfürçülüğünü göstermek değil. Ondandır da daha önemlisi TİP'in yansıttığı mantığı göstermek: TİP kendisini Türkiye'de sosyalizmin temsilcisi ve tek partisi, —merkezi siyasi otoritesi— olarak gördüğü için, kendi yanından ayrılanlara pervasızca «bundçu», «mitlaför» «TİP'in kusmukları» gibi küfürler savurabilmek cüretini gösterebilmektedir. Bu da Türkiye sosyalist hareketinin bölünmüşlüğüne kabul etmemek şeklindeki bilimsizlikten ve grupçuluktan kaynaklanmaktadır. Yani TİP'e göre kendi dışına düşenler, sosyalizm dışına düşmektedirler, kaçak, döneç ya da sapkın olmaktadırlar.

çuların ve diğer milliyetçilerin, TİP tarafından bilimsizce «bundçu» diye ilân edilen çizgiye karşı kıyasıya savaştıklarını ve gene TİP'in «bundçu» diye suçladığı arkadaşların, demokratik örgütlerde, (demokratik platformda bile) Doğu'lu milliyetçi eğilimlerin değil, genel olarak sosyalist çizgilerin yanında saf tutuklarını TİP'lilerin bilmemesi olanaksızdır. Doğu'lu bundçu ve milliyetçi gruplar kendi aralarında işbirliği yaparlarken TİP'den ayrılan Doğu'lu sosyalistler, yerel milliyetçilerle değil, «batılı» sosyalistlerle birlikte davranmaktadırlar. Eğer TİP, bu arkadaşları demokratik platformdan, demokratik örgütlerden bile dışarlamak için çaba gösterecek kadar bilimsiz, ilkesiz, bencil ve grupçu bir tutum takmıyorsa, bu Türkiye sosyalist hareketinin değil TİP'in özgül tavrıdır. Ama TİP kendisini sosyalist hareketin temsilcisi gibi görmek ilkesizliğini ve grupçuluğunu yapınca, kendisine karşı çıkan herkesi de şu veya bu «etiketle» suçlaması bunun peşinden gelmektedir. Böyle yöntemlerin bir sonuç vermeyeceğini TİP'lilerin hâlâ öğrenmemiş olduğu görülmüştür.

TİP ve TİP gibi düşünen her sosyalist çizgi, sosyalist hareketin bölünmüş- lüğünü kabul etmedikçe bu gibi tutumlardan kaçınamayacaklar, ve böylesi anlayışlar da Türkiye sosyalist hareketine zarar verecektir. Gerçekten de, bilimsel sosyalist hareketin bölünmemiş olması durumunda, Parti dışına düş- mek, sosyalizm dışına düşmektir. Ama bugünkü geçici aşamada, yani sosy- alist hareketin merkezi birliğine henüz ulaşamadığı geçici tarihsel koşul- larda, «benim dışındakiler sosyalist değildir» diye onlara «bundçu», «mitla- för», «bozguncu», «likidatör», «her boydan ve soydan sapık akım» diye söv- mekle Türkiye sosyalist hareketinin merkezi otorite sorunu çözümlenemez, bu tutumlar olsa olsa sosyalist kadroların ayrı örgütler çatısı altında bölün- müşlüğü derinleştirmeğe, bir kısım kadroların ziyan edilmesine, bütün sos- yalist güçlerin ileri düzeydeki yetkin bir merkez altında toplanarak, tüm bi- limsel sosyalist güçlerin ilkeli ve sağlam temeller üzerinde güçlerini birleş- tirmelerine engel olur, ya da bu süreci çok sancılı, hasarlı bir karaktere bü- ründürür. ...Ve tıpkı bugün olduğu gibi, böyle bir tutumun sonucunda, sosy- alist güçler, değil sosyalist birlik platformunda, anti-faşist, anti-monopolist ve anti-emperyalist platformda bile biraraya gelip ortak davranamazlar. Bun- dan ise zararlı çıkan sosyalist hareket olur. Özellikle yakın dönemde, CHP'nin peşinde hızla kopacak olan ileri kitlelerin ve özellikle ileri işçilerin, birbiriyle rekabet ve uzlaşmazlık içinde didişip duran ayrı ayrı örgütler altında «par- sellenmesini» getirir.

Bugün şayet TİP, kendi dışındaki sosyalistleri, sosyalist kabul etmiyor- sa, —üstelik bunu da kendi yapısının ideolojik geriliğine, politik ikelliğine bakmaksızın yapabiliyor, bilimsel sosyalist siyasal örgütler ile arasındaki du- varları yükseltmeğe uğraşıyorsa— ayrıca, eskiden kendi yanında veya için- de olup da sonradan ayrılanları da «bundçu», «kariyerist» «mitlaför», «kus- muk» diye küfürlerle anıyorsa, bunun adını sektarizm diye nitelendirmek, bizce iyimserlik olur. Böyle bir tutum ister istemez, akla «sektarizm» terimini değil «kariyerizm» terimini getirir.

TİP'liler eski arkadaşları konusunda sadece «mitlaför» terimini kullan- mıyorlar, aynı zamanda onları likidatör olarak da suçluyorlar! «Parti'nin ku- ruluş döneminin aynı zamanda bir arınma süreci de olduğu söylenmişti. Ger- çekten, sonuçta hareketi 'tasfiye'ye yönelik görüş ve tezlerle ortaya çıkan- lar, hareketi tasfiye edemediler ama, kendilerini hareketten tasfiye ettiler.» (Yürüyüş, s. 100, sayfa 14 — Not : Bu satırlar konusunda Yürüyüş'de bir açıklama yapılmamış olmakla birlikte, resmi Parti belgelerinden birisi oldu- ğu anlaşılmaktadır.)

Gene Yürüyüş Adana delegesi bir kıdemli TİP'linin «eski yol arkadaşla- rı» konusunda, onların geçmişte de «iyi» birer yol arkadaşı olmadıklarını, pasifistliklerine gerekçe hazırlamakta usta olduklarını söylediğini Yürüyüş'- den öğreniyoruz. (S. 100, sf. 16)

Görülüyor ki TİP, kendi dışında olan veya kendisini terkeden herkesi «tukaka» etmekle, ağır suçlamalar altında bırakmakla, işleri «halletme» yo- luna gitmiştir.

Tekrar belirtelim ki, bu tutum TİP'in «kendi kendini avundurup rahat- lama psikozu»ndan başka birşey değildir.]

ÖZELEŞTİRİ'DEN KAÇINMAK VE YUVARLAK POLİTİKAYI SÜRDÜRMEK

Kongre'de tartışılan en önemli konular arasında CHP'nin olması belki yararlıydı fakat, sosyal demokrasiye hiçbir bilimsel analiz getirilmeden, onun hakkında sadece «ikili», «kaypak» gibi en genel, en yuvarlak sözlerle yetinildi. Bu konuda bilimselliğin olmaması dışında, TİP'in iki yıl içinde CHP karşısında izlediği kaypak politika, CHP'yi önce göklere çıkarıp, sonra küfretme tutumu konusunda, ya da bir zamanlar MC'nin düşürülmesini istemeyip, 1977 Ekimine kadar bu iktidarın işbaşında kalarak yıpranmasını, bunun CHP'nin seçim şansını güçlendireceğini yazan, sonra da geri dönüş yaparak, başkalarını böyle suçlayan Yürüyüş'ün zikzakları hakkında, özet olarak CHP önündeki TİP yalpalamaları, keskin virajları hakkında eleştiri getiren olmadı. «Hafıza-i beşer nisyan ile malüldür» düsturunu benimsemiş olan TİP'liler bu köklü zikzakları, tutarsızlıkları örtbas ettiler. Yok saydılar. Tıpkı 10 yıllık 1961-71 dönemindeki TİP günahlarını üstlenmeğe kalkışmayıp hasır altı etmeleri gibi. Tıpkı, 12 Mart faşizmi gelince kış uykusuna yatmalarının özeleştirisini getirmediikleri gibi... Tıpkı son iki yıl içinde sadece CHP konusunda değil, genel planda da izledikleri ilkesiz politikanın, ideolojik çalışma yerine dedikoduculuğu seçmenin getirdiği zararlara gözlerini kapadıkları gibi...

CHP konusunda izlemiş oldukları geçmişteki zikzakların ve önümüzdeki dönemde de izleyecekleri kaypak politikanın farkında olanlar ise birtakım demagoji ve zorlamalarla, davranışlarına kılıf geçirmeğe çalışırken gelecekteki yuvarlak politikaya da yuvarlak sözlerle ışık tuttular. Yürüyüş Dergisi'nin yazdığına göre, bir Ankara delegesi «konuşmasında sosyalistlerin seçimleri nasıl değerlendirdiklerini dile getirdi. Bu noktayı vurgulayarak TİP'in 1975 seçimlerinde «CHP'ye Evet değil, MC'ye Hayır dediğini hatırlattı.» (S. 100, sf. 16)

Buradaki demagoji ve yuvarlak, şekilsiz politika, gerçekte tek bir delegenin değil, tüm TİP'in CHP karşısındaki politikasının en veciz ifadesidir. Bu söz belki nereye istenirse oraya çekilebilir. Ama TİP'in CHP kuyrukçuluğunu örtbas etmeğe yetmez. İşte bu sözlerin simgelediği, nitekim Yürüyüş'ün de pek beğenerek aktardığı yuvarlak politika TİP'e içinde bulunduğumuz ve gelecek dönemde de hayli esneklik —zikzak— olanağı taşımaktadır... Çünkü TİP önce büyük sansasyonlarla gidip CHP ile görüşmüş red cevabı alınca da gazeteye bir basın bülteni uçurarak teşkilata gönderilen genelgede «partinin 50 ilde seçime girebileceğinin, bu sayının daha da artabileceğinin belirtildiğini» açıklamıştır. (Cumhuriyet, 26.3.1977) Böylece şantaj ve blöf politikasının nereye ka-

dar gidebileceğini, çok değil, yakında hep birlikte göreceğiz. Bir başka deyimle, TİP'in 50 ilde seçimlere girip girmeyeceği, girdiği takdirde «MC ye Hayır» politikasının nerede kalacağı ortaya çıkacaktır.

İŞÇİ HAREKETİ İÇİNDE AYRILIKÇILIĞIN ADI : «BOŞLUĞU DOLDURMA»

İşçi hareketinin birliği, DİSK, gibi konularda TİP'in güttüğü politika açısından Kongre'de yeni birşey yoktu. Sadece, DİSK'in yerine «işçi sınıfı bu boşluğu dolduracaktır» gibi son çare olarak yeni bir sendikal konfederasyonun kurulmasının TİP açısından kaçınılmaz olabileceğinin sinyali, B. Boran'ın açış konuşmasında verildi. Nihat Sargın'ın sonraki tavrına rağmen, Yürüyüş Dergisi'nin sözkonusu sayısında böylece bir zamanlar TİP'in tekzip ettiği SİSK «dedikodularının» pek de öyle dedikodu olmadığı anlaşıldı.

Bilindiği gibi açış konuşmasında Boran, DİSK'in tutumunun sendikal harekette boşluk yarattığını, bu boşluğun giderilmesi için çaba gösterileceğini söylemiş, bu çabalar bir sonuç vermezse «işçi sınıfının bu boşluğu dolduracağını» ifade etmişti. (Cumhuriyet, 27.2.1977)

TİP'in birkaç bin kişilik bir «sendikal tekke» açarak, zaten bölünmüş olan işçi hareketini büsbütün bölmekten perva duymama provokasyonuna dek varacağı anlaşılıyor. MSP nasıl ki kalkıp kendi tekkesini (Hak-İş'i) kurmuşsa, TİP'de ne yazık ki sosyalizm iddiaları altında, uzun vadede böyle bir küçük tekke açmaktan çekinmeyeceğini ve DİSK'deki birtakım işçilere yanlış hedefler göstermeğe çalışacağını, onların küçük bir bölümünü de olsa bu yanlış tutumla oyalamağa çalışacağını üstü kapalı biçimde de olsa ifade etmiştir.

Genel sekreter Sargın'ın «tavzih» konuşması ise, kendi dergisi Yürüyüş'de hiç de öyle tavzih şeklinde verilmemiştir: «Genel sekreterin üzerinde durduğu bir başka konu da DİSK'in, DİSK olmaktan tüm çıkması durumunda ortaya çıkan boşluğun işçi sınıfının mücadelesinin sağlıklı, sağlam özü tarafından doldurulmasına ilişkindi. Parti düşmanı unsurlarca çarpıtılmak istenen bu konunun nesnel bir durum olarak ele alınması gerektiğini hatırlattı Sargın...» (sf. 16)

Görüldüğü gibi, alışılmış TİP yuvarlaklığı içinde söylenen bu sözler bellidir. Ve bu sözler bir tavzih değil, tekrardır. «DİSK'in DİSK olmaktan tüm çıkması» ne demektir? TİP penceresinden bakılırsa, TİP, DİSK yönetimine gelemese, DİSK, DİSK olmaktan çıkar. «Parti düşmanı» («TİP dışı sosyalistler» demek istiyor) unsurların «çarpıttıkları» bu konu nesnel bir durum olarak alınmalıdır. Sargın'ın söylediği şudur: TİP, DİSK yönetimine gelmekten umudu keserse, bu «boşluğun doldurulması» nesnel bir durumdur.

TİP'in yeni bir sendikal merkez (bir TİP tekkesi) kurabilecek gücü olduğu kanısında değiliz. Bu cüreti kendisinde bulsa bile, bu tekkenin hiçbir gelişme şansı olmadığını, sönüp gideceğini kendisi de görecek- tir. Bu nedenle, sözkonusu bölücü tutum, «ateş olsa cürmü kadar yer yakar». Fakat burada asıl gösterilmesi gereken şey, TİP'in kendi grup- sal çıkarları adına işçi sınıfı hareketini bölmek için perva duymayacak grupçu mantığıdır.

Çünkü madem ki, DİSK tabanının ve işçi sınıfının sola kaydığı söy- leniyor, mâdem ki TİP, kendisini işçi sınıfı partisi olarak görüp iktidara yürdüğünü iddia ediyor, şu halde DİSK'i terketmekten daha saçma bir- şey olamaz. DİSK yöneticileri TİP'lilere özel tecrit politikaları uygula- salar bile, tabana sahip olan, taban tarafından desteklenen sosyalist sendikacılara hiçbir şey yapamaz, yapsa bile bu geçici olur. Aynı ta- ban tekrar aynı kişileri getirir. Fakat TİP'li sendikacıların çoğu, taban- dan kopuk oldukları için DİSK yönetiminden gelen özel politika konu- sunda sendikalardaki konumlarını yitirmişlerdir. Taban tarafından des- teklenen sosyalist sendikacıları ise DİSK yöneticileri tecrit edememiş- lerdir. TİP'in «yeni bir konfederasyon kurma» emelleri, bizzat kendi «büyük iddialarının» gene kendi dillerinden teklifi ve işçi sınıfı içindeki «varlık»larının itirafıdır. Bir başka deyimle, sendikal hareketin birliğinin DİSK etrafında sağlanacağı, bu nedenle hiçbir başka alternatifi uzun vadede bile düşünmeden DİSK'in güçlenmesine, aynı zamanda nitel olarak gelişmesine, devrimleşmesine çalışmak temel politika olmalı- dır. Bu politikayı göze alamayan TİP, gerçekte kendi aczini ve kendine güvensizliği dile getirmektedir.

TİP kendi güçsüzlüğüyle, DİSK dışında kayda değer bir merkez ya- ratamayacağını, birkaç bin kişiden fazla işçiyi bu yeni muhayyel kon- federasyona götüremeyeceğini, götürse bile bunların bir süre sonra ye- niden DİSK'e döneceğini bilir. Buna rağmen, yeni sendika sinyalleri ver- mekle hangi amacı güder? Kendisinin güçlü olduğu izlenimini yaymak... ve tıpkı son olarak 50 ilde seçimlere girebileceğini açıklayarak CHP'ye karşı denediği «blöf yoluyla şantaj yapmak...»

Bu tutumların da işçi sınıfı tavrıyla bağdaşır yanı yoktur.

Bütün bu tesbitlerden sonra, «TİP'in bilim dışı politikasının, ilkesiz- liğinin ve ideolojik şekilsizliğinin derinleşmesinden» memnun olduğum- uz ve «nasıl olsa bilimsel sosyalizmin dışına gideceklerdi, bu bir an önce netleşsin» diye bir anlayış taşıdığımız sanılmamalıdır. TİP'in işçi sınıfı bilimi ve enternasyonalizminden biraz daha uzaklaşmasından ve

bir süre daha bazı kadroları, bazı ileri sempatzan halkalarını oyalar duruma gelmesinden memnuluk duymak, sosyalist hareketin çıkarlarını düşünmeyen, rekabetçilik içinde olan, ve başka sosyalist çizgilerin yanlışlarının derinleşerek, kendisinin tek bilimsel sosyalist ve enternasyonalist örgüt olduğunun anlaşılmasını isteyen ve bu sürecin hızlanmasını dileyen grupçu, ayrılıkçı bir anlayışı yansıtır. Böyle bir tutum ise grupsal çıkarları, sosyalist hareketin çıkarlarının üzerine çıkarmak demektir.

— 4 Mart 1977 —

- Avukatlar bugün duruşmalara girmediler. Barolar Birliğinin «Yürütme Organının idarî yargı kararlarını uygulamamasını kınama eylemi» başarıyla uygulandı.
- TÖB-DER Genel Başkanı Gültekin Gazioğlu; para ayarlamasıyla,

katsayı ile verilenin geri alındığını belirterek, 14. ve 13. derecelerin kaldırılması, asgarî geçim indiriminin 5.000 TL. olarak saptanması, her öğretmene net 1500 TL. yan ödeme verilmesi için mücadele edeceklerini açıkladı.

bir YORUM

KATSAYI SORUNU

Memur maaşları katsayısının 12'ye çıkarılması memurların maddî çıkarları açısından, fiilen, hiç bir şey ifade etmemektedir. Çünkü hayat pahalılığının artış oranı hâlen yüzde otuzu aşmıştır. Bu durumda memurların bir cebine giren «daha çok» para hemen öbür ceplerinden çıkmaktadır.

Kaldı ki, katsayı kaçta çıkarsa çıksın, aradaki fark kapanmayacaktır. Çünkü memurun cebine giren paranın yarattığı ek satınalma gücü fiyatların üstelik daha da büyük bir hızla yeniden artmasına neden olmaktadır. Televizyon ve sair yollardan sürekli körüklenen tüketim alışkanlığı ve hevesi memur kitlesini birtakım dayanıksız ve yarı-dayanıklı tüketim mallarının sürekli alıcısı durumuna sokmuştur. Bu malların çok büyük bir kısmını üretenler büyük tekellerdir. Bu tekeller ürettikleri malların fiyatlarını diledikleri gibi arttırabilmektedirler. Bu yüzden memur kesiminin eline geçen ek gelire sonunda yine tekeller tarafından el konulmaktadır. Bu arada ev kiralarında ve yiyecek fiyatlarında sürekli enf-

lasyonun yol açtığı yüksek artışlar memur ailelerinin bütçe açığını durmadan büyötmektedir.

Bu bakımdan memur maaşları katsayısındaki yeni artış aslında memurların değil, büyük sermaye ve mülk sahipleri ile birtakım aracılardan çıkarına olmuştur. Hem zaten katsayı artışı memur kesimi içinde yoksul ve dar gelirliilerden çok, yüksek maaşlı bir avuç imtiyazlı memurun gelirini arttırmıştır. Dolayısıyla satınalma gücü artanlar ve ek harcamalarıyla enflasyonun büsbütün hızlanmasına neden olanlar aslında onlardır. Enflasyonun büsbütün azalması ise tüm yoksul ve dar gelirli (katsayıda ki artışla aylığına 100-150 TL zam anca gelen) memurları ezmektedir. Bu nedenle, katsayının artması yoksulların daha çok ve amansızca sömürölmesine araç olmuştur.

Mecliste CHP ve DP ile MC ortağı MSP'nin birleşerek katsayının artması yolunda oy kullanmaları, bu partilerin seçim yılında sözümona memurlardan yana olduklarını ispat için, yani propaganda için ellerine geçen bir fırsatı değerlendirmek istemelerinden ileri gelmiştir. Başka hiç birşeyden değil.

Bununla birlikte bütün bunlar, katsayının 12'ye çıkarılmasına Mecliste katılmayan Adalet Partisinin hiç de haklı olduğunu gösteremez. Enflasyonun gerçek nedeni memur ya da işçi ve köylü gelirlerinin beş parmak artması değildir. Asıl neden, kapitalist ekonominin anarşik işleyişi ve tekellerin hâkimiyetidir —özellikle Türkiye'deki gibi geri kalmış kapitalist gelişme koşullarında...

Hızla artan hayat pahalılığı karşısında beli bükülenlerin gelirinde en ufak bir artışın dahi onların daha da çok sömürölmesine yol açması, içinde yaşadığımız düzenin (AP'nin baş savunucusu olduğu düzenin) ne menem bir düzen olduğunu bir kere daha gösteriyor.

5 Mart 1977

- İstanbul Ticaret Odası Başkanı, ekonomik ve siyasal istikrar için erken seçim istedi. Yönetim Kurulu Başkanı Celâl Umur da, son kur ayarlamasının doz ve zamanının yanlış saptandığını söyledi ve ağır sanayi yatırımlarının devlet eliyle yapılmasına karşı çıktı.
- Gaziantep Çimento fabrikasındaki 529 işçi, işverenin toplu iş sözleşmesinin maddelerini uygulamaması üzerine 8 saat direnişe geçtiler.

6 Mart 1977

- Ziraat Mühendisleri Odası faşist komandolarca işgal altında tutuluyor. Z.M.O. Y. Kurulu binaya giremediği için TMMOB'ye taşındı.
- Şiddetli deprem, Romanya'da can kaybına yol açtı.
- İspanya'da işçilere grev hakkı tanındı.

- Komandolar, Borçka'da bir öğretmeni öldürdü.
- CHP'li Nurettin Yılmaz, Güneydoğu sınır bölgesinde sıkıyönetim uygulandığını, halkın özgürlüklerinin kısıtlandığını söyledi.

- Rodezya'da ABD'li paralı askerlerin hizmet gördüğü açıklandı.
- Enver Sedat, Piyer Gameyel ve Sultan Kabus'un CIA'dan rüşvet aldığı açıklandı.

- CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit ile TİP Genel Başkanı Behice Boran bir görüşme yaptılar.
- Dün toplanan 6. Çalışma Meclisinde, Çalışma Bakanı Şevket Kazan «ücret artışlarının astronomik

- gelişmeler gösterdiğini» öne sürerek, «sorumsuz taleplere dur demek, Anayasal bir görevdir.» dedi.
- 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü dünyada ve Türkiye'de 16 ilde kutlandı.

bir YORUM

Hayatın Her Alanında Kadın-Erkek Eşitliğini Sağlayan Yegane Sistem: SOSYALİZM

İ L K E

Toplumun ezilen cinsi olan kadın, ilkel komünal toplumun bitiminden sosyalizme kadar, bütün bu tarihsel süreç boyunca her zaman ezilen cins olarak kalmıştır. Her ne kadar bu süreç boyunca üretimin değişen karakteri ile birlikte kadının toplumsal konumu çeşitli değişikliklere uğramışsa da, kadın, genellikle bir «ev kölesi» olmaktan, ikinci dereceden insan olmaktan kurtulamamıştır.

Kapitalizmde de bu durum devam etmiştir. Kadın ve erkek aynı haklara sahip değildir. Kapitalizm, öncesine göre kadınlara daha fazla haklar tanımak zorunda kalmış, fakat bunların hiçbirisi kadınla erkeği aynı duruma kavuşturamamış, kadını kurtarmaya yetmemiştir. Kadın, dört duvar arasına hapsolmuş, ev kölesi olmaktan çıkamamış, getirilen tüm eşitlikler biçimsel olmaktan öteye gidememiştir.

Kapitalizm, kadın-erkek ayırımını bir kâr vesilesi yapmaktadır. Fab-

rikalarda, çeşitli sanayi işletmelerinde kadın işçiler çalıştırılarak daha az ücret ödenmekte, böylece daha fazla artı-değer elde edilmektedir. Kapitalizmin, kadın-erkek arasında sağladığı bir eşitlik varsa, o da, ikisinin de sömürülmesi, baskı ve zulüm altında tutulması eşitliğidir.

Kadının aynı erkek gibi sömürülmesi gerçeği, onu sömürü mekanizması ile karşı karşıya getirmekte, kadın kendini doğrudan sınıfsal mücadelenin içinde bulmaktadır. Bugün, işçi ve köylü kadının mücadelesi sadece «eşitlik sağlamak» mücadelesi değil, doğrudan doğruya sömürüden kurtulma, kapitalist sömürüye son verme mücadelesidir. Lenin, «kadınların kurtuluşu kesin olarak, işçilerin davasına yani sosyalizm mücadelesine ayrılmaz bir biçimde bağlıdır» diyordu.

Öte yandan, kadının iki kat ezilmesi, ikinci derecede insan durumunda kalması tesadüfi bir olay değil, üretim faaliyetinin doğal karakterinin bir sonucudur. Yani kadınların aşağılanması, horlanması ve baskı altında tutulması sosyo-ekonomik yapı ile doğrudan ilintilidir. Kadının toplumdaki statüsü, daima onun üretim içerisindeki yeri ve rolüne göre şekillenmiştir. İkel komünal toplumda, erkekle aynı üretici fonksiyonlara sahip kadın, saygın bir konumda iken, iş bölümünün, özel mülkiyetin ve sınıfların ortaya çıkışına paralel olarak saygınlığını yitirmiş, ezilen cins durumuna düşmüştür.

İşte kadın-erkek eşitliğini sağlayacak tek şey, ekonomik ve sosyal eşitliğin sağlanması, «kanun önünde eşitlik» denen biçimsel eşitliğin aşılması, gerçek hayatta toplumsal faaliyette, ortak ve eşit katılımın yaratılmasıdır. Kadın, ortak üretici çalışmada yer almadıkça, toplumsal faaliyete üretici fonksiyonu ile katılmadıkça, ev işi sosyalleştirilmedikçe erkekle eşit duruma kavuşamaz, ikinci derecede insan olmaktan çıkamaz ve kurtuluşu sağlayamaz.

Kadının kurtuluşunun sosyalizmle sağlanacağı, soyut bir yakıştırma yahut boşuna bir iddia değil, tersine her geçen gün geniş yığınlar tarafından kavranan sınıfsal bir gerçekliktir. Yalnızca işçi sınıfının kapitalizme karşı zaferinin, işçi ve köylü kadınları kurtuluşa götüreceğini 1917 Büyük Ekim Devrimi göstermiştir. Sovyetler iktidarı erkek ve kadınlara tam eşit haklar tanımış, kadınları ikinci dereceye koyan, onların haklarını sınırlandıran tüm kanunları ortadan kaldırmıştır. Lenin'in dediği gibi «hiç bir devlet, hiç bir kanun, kadınlar için Sovyet iktidarının başa geçtiği ilk ayda yaptığından yarısını bile yapamamıştır.» Fakat bunun yalnızca bir başlangıç olduğunu söyleyen Lenin, «evdeki işi nedeniyle kadın hâlâ zor durumdadır. Kadının tam kurtuluşunu gerçekleştirmek ve onu erkekle eşit yapmak için ev işinin sosyalleştirilmesi ve kadının da ortak üretici çalışmadaki yerini alması gereklidir. Ancak bundan sonra kadın, erkekle aynı durumda olacaktır,» diyordu.

Büyük Ekim Devriminin açtığı yolda Sovyet kadınlarının bugünkü durumu, tek başına bu dahi, sosyalist demokrasinin burjuva demokrasisine üstünlüğünü en çarpıcı bir şekilde vurgulayan bir göstergedir. Kadınlar toplumsal faaliyete aktif bir şekilde katılmakta, devlet yönetiminde her geçen gün artan ölçülerde rol almaktadırlar. 1974 seçimlerine göre, Sovyetler Birliğinde en yüksek yasama organı olan Yüce Sovyet'te 1517 üyeden 475, yani yaklaşık olarak % 31.3'ü kadındır. Her geçen yıl artmakta olan bu oran tüm dünyada en büyük orandır. En gelişmiş kapitalist ülkeler dahi bu oranın yarısına bile yetişememişlerdir.

Türkiye'yi göz önünde bulundurursak, sosyalizmin kadınların kuruluşu için ne demek olduğunu, bunun nasıl bir öneme sahip olduğunu daha iyi anlarız. Türkiye'de parlamentoya sembolik olarak seçilenler dışında, kadın üyelerin sayısı parmakla gösterilecek kadar azdır. Şüphesiz temel kıstas tek başına bu değildir ama bu, mevcut durumun bir sonucudur ve bu açıdan önemlidir.

Ancak ülkemizde gelişen sınıf mücadelesi ile birlikte kadınların örgütlenmesi ve mücadelesi yeni boyutlar kazanmaktadır. Kadınların kuruluşunun ancak işçi sınıfının zaferi ile sağlanacağı gerçeği, onları işçi sınıfı hareketine daha etkin katılmakta, işçi ve emekçi kadınlar sınıfsal mücadelede sözüm ona «kadın hakları» için bir takım zerafet gösterileri ile arz-ı endam ettikleri toplantılar, artık eski «çarpıcılığını» yitirmiştir. Kadın hareketi burjuva çerçevesinin dar sınırlarını aşmış, faşist cinayetlere karşı miting ve yürüyüş gibi kitle eylemleriyle cevap verecek seviyeye gelmiştir. Demokratik kitle hareketlerine kadınların kitlesel katılımı, 26 şubat'ta İstanbul'da yapılan EVLAT ACISINA SON YÜRÜYÜŞÜ, en açık kanıtlarıdır.

9 Mart 1977

- Pakistan'da yapılan seçimleri, Zülfikar Ali Butto'nun Halk Partisi oyların üçte ikisini alan, Başbakan kazandı.

10 Mart 1977

- Pakistan'da muhalefet seçimlere hile karıştırıldığını ileri sürerek, Ulusal Meclisi boykot edeceğini açıkladı. Muhalefet lideri Asgar Han, Butto'yu faşistlik ve diktatörlükle suçladı, ve eyalet seçimlerinin boykot edilmesini istedi.
- Cumhuriyet Başsavcılığı MHP hakkında Siyasi Partiler Kanununa aykırı eylemlerde bulunduğu gerekçesi ile soruşturma açtı.
- TSİP seçimlere gireceğini açıkladı.
- Nizam Partisi Konya İl Teşkilatı kuruldu.

- Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu, 1'e karşı 26 oyla, Şili'de insan haklarının ayaklar altında çiğnendiği ve bu durumun kınanması gerektiği yolunda bir karar aldı. Dışişleri Bakanlığının yalanlamasına rağmen, karşıoyu Türkiye'nin verdiği söyleniyor.

- Kıdem tazminatları fonu konusunda Çalışma Bakanlığı, işverenler ve Türk-İş anlaştı. DİSK'in karşı çıktığı fon, işçilerin toplu halde işten atılmasını kolaylaştırıyor.
- 14 Demokratik kuruluş, 12 Mart'ın yıldönümü nedeniyle düzenledikleri ortak basın toplantısında egemen güçlerin Türkiye'de açık faşist diktatörlüğün peşinde olduğunu belirtmişlerdir.
- Milli Eğitim Bakanının Edirne'ye gelişi sırasında olay çıkaran komandolar bir şoförü öldürdüler. Olaylar sırasında 5 kişi yaralandı, birçok bina tahrip oldu.
- Kuveyt'te yayınlanan «El Anba» gazetesi Suudi Arabistan, İran, Irak, Kuveyt, Birleşik Arap Emirlikleri ve Katar'ın Ocak 1977 öncesi petrol fiyatlarına % 3 oranında ek bir zam yaptıklarını bildirdi.
- Lefkoşe'de toplantısını sürdüren Dünya Sendikalar konferansında Kıbrıs halkının savaşımının desteklendiği belirtilerek, adada gerçek çözümün Birleşmiş Milletlerin, Kıbrıs'taki tüm yabancı kuvvetlerin çekilmelerini öngören kararının uygulanması ile sağlanabileceği belirtildi.

bir YORUM

İşçi Sınıfı “Faşizme Geçit Yok” Diyor.

İkibuçuk yıl süren 12 Mart faşist diktatörlüğünün ilan edilışinden bu yana altı yıl geçti. İktidara geldiğinden beri MC'nin her baskı ve zulüm girişimi, ve bunun süreklilik kazanması 'hemen 12 Mart dönemini akla getiriyor, faşizan tırmanışın nereye kadar varacağı günümüzün sorusu haline geliyor.

İçinde bulunduğumuz aşama mevcut siyasi iktidarın bir dağılma süreci içinde olduğu, yaklaşan seçimler nedeniyle egemen sınıfların devrimci-demokratik hareket için yeni «hesap»larını seçimlerden sonraya bırakmıştır.

12 Mart'ı anımsatan, demokratik ve sosyalist hareketin bugün uğradığı baskı ve yıldırı kampanyası, estirilen terör havası, bizi bu konuda

her zaman olduğu gibi yine temkinli olmaya, faşizme geçit vermeme görevlerimizin bihakkın yerine getirilmesine sevketmelidir.

Azgın bir sömürü cenderesi altında bulunan ülkemiz emekçi sınıfları, tekelci sermayenin tüm oyunlarına karşı uyanık olmak zorundadır. Tekelci çevrelerin şimdilik küçük de olsa bir bölümünün, 12 Mart tipi uygulamalardan medet umduğu, gelişen olayları bu yönde etkilemeye çalıştığı gözlerden kaçmamaktadır. İşçi sınıfının siyasi hareketinin önemsenmeyecek düzeyde olduğu her ülkede, faşizm tehlikesi her zaman kitlelerin üzerinde sallanıp duracak, egemen sınıfların hatırdan tuttukları bir çözüm olarak bir köşede bulunacaktır. 1977'lerde sınıf mücadelesi, emekçi kitleler açısından 12 Mart öncesinden farklı olarak hem örgütlülük seviyesi yüksek, hem de deneyli kesimlerin yer aldığı bir platformda sürmektedir. İşçi sınıfımızın, giderek politikleşme süreci hızlanmakta, siyaset sahnesinde etkileyici bir yer almak için egemen sınıfları zorlamaktadır. Yeni 12 Mart tehlikelerine karşı, işçi sınıfı sosyalistlerinin görevi, tüm demokratik güçlerin birlikteliğinin sağlanmasında üstüne düşen çabayı gösterip, işçi sınıfının da güçler dengesi içinde ağırlıklı olarak sesini duyurabilecek düzeye gelmesidir.

13 Mart 1977

- Eskişehir TÖB-DER şubesi ile Adıyaman TİP İlçe Merkezi faşist komandoların saldırısına uğradı.
- Dünya Bankası, Türkiye'nin kalkınmanın «kritik noktasına» geldiğini açıkladı.
- Pakistan'da seçimleri protesto için yapılan grev üç şehirde hayatı felce uğrattı.
- İspanya hükümeti, halen cezaevinde bulunan 200 kadar siyasal tutuklu için geniş kapsamlı bir af çıkardı.

14 Mart 1977

- Ankara Kapalı Cezaevinden 5 siyasi mahkum firar etti.
- İstanbul TV'sinde 14 işçi işten çıkarıldı.
- Ecevit TV'de konuştu: «Önemli olan demokrasiyi 7-8 ay daha kazaya uğratmamak.»
- TPAO raporunda petrol ve akaryakıt stoklarının «çok kritik» olduğu belirtildi.

15 Mart 1977

- TRT'de çalışanlar, KARATAŞ'ı uarması için 516 imzalı bir dilekçeyle Korutürk'e başvurular.
- Kamyon ve gemi motoru yapmak için İsveç Firması Volvo ile yapılan anlaşmaya göre, Türkiye Volvo'ya bir yıl içinde 4 milyon kron ödeyecek .
- Fransa'da yapılan yerel seçimlerin ilk turunda oyların % 52'sini sosyalist-komünist güçbirliği aldı.

- Gaziantep'de CHP Gençlik Kolu yöneticisi Enver Kurt, faşistlerin açtığı yayılım ateşi ile öldürüldü.
- Demirel «Asayişin sağlanması için yeni kanunlar çıkarılmalıdır» dedi.
- Nejat Eczacıbaşı «bütün yabancı ilaç firmaları Türkiye'den kaçıyor» dedi. DEVA Holding, FARMA İtalya ile Carlo Erba firmalarını satın aldı. Sabancı Holding, Birleşik Alman ilaç fabrikasına ve ROCHE'a talip.
- AET'nin şubat ayında Türk Hükümetine bir muhtıra vererek, artan pamuk ipliği ihracatına karşı tedbir almasını istemesinden sonra, pamuk ipliğinde vergi iadesi % 25 den % 10'a indirildi.
- Türk - Sovyet Görüşmeleri sona erdi. İki Hükümet arasında yapılan anlaşmalar iktisat, bilim, teknik ve hava korsanlığının önlenmesi alanlarında işbirliğini öngörmekte.

- Dünya Bankası, Devlet Yatırım Bankasına 70 milyon dolar kredi verdi.
- ODTÜ öğretim üyeleri «Rektörün yasa dışı emirlerine uymayacağız» dedi.
- Hindistan'da bugün 320 milyon seçmen sandık başına gidiyor.

- Erbakan koalisyon liderleri toplantısına katılmadı.
- İşadamları seçimler ile ilgili olarak Demirel ile görüştiler. Demirel «sizden sadece yatırım istiyorum, başarınız benim felsefemin ispatıdır.» dedi.
- Televizyon, buzdolabı ve çamaşır makinesine yeni zam yapıldı.
- Uluslararası Af örgütü, Şili'de 11 Eylül 1973'de gerçekleştirilen askeri darbeden bu yana 1500 siyasal tutuklunun ortadan kaybolduğunu açıkladı.
- Ecevit TBP ve TİP'e cevap verdi.

bir BELGE

TİMİSİ'YE GÖNDERİLEN MEKTUP

«Partilerimizin özgürlükçü demokrasiye bağlılığı ve ekonomik toplumsal görüşlerimizin, bazı ayrıntılarda değişiklikler gösterse bile, ana çizgileri bakımından benzerliği gözönünde tutulursa, iki partinin güçlerini birleştirmelerinde büyük yarar olduğu görülür.

Gerekli olan, güçlerimizi birleştirmenin en sağlıklı biçimi üzerinde anlaşabilmektir.

Biz, yasal olanakların zorlanması olarak yorumlanabilecek türden bir

seçim işbirliğinin doğru ve inandırıcı olmayacağı düşüncesindeyiz. Üstelik bunun, kendi partilerimiz dışında, Türk demokrasisi açısından bazı olumsuz gelişmelere yolaçabileceği kaygısını duyuyoruz.

Bu nedenlerle, partilerimiz arasında en doğru, en geçerli ve sağlıklı güçbirliğinin birleşmek olduğu kanısındayız.

Cumhuriyet Halk Partisine partinizin öz güçleriyle katılması biçiminde gerçekleşebilecek böyle bir birleşmeye parti yönetiminizin ilke olarak uygun bulma olanağı varsa, bunun yöntemini ve ayrıntılarını görüşmeye hazırız. Birleşmenin yapay bir ayrılığı sona erdireceğine, demokrasmizi pekiştireceğine, ulusal birliğimizde önemli bir etken olan lâiklik ilkesine daha çok gerçeklik kazandıracağına inanıyoruz.»

BORAN'A GÖNDERİLEN MEKTUP

«7 Mart günü yapmış olduğumuz görüşmenin de ışığında çağrınız ve düşünceleriniz Genel Yönetim Kurulumuzda değerlendirilmiştir.

Temelde veya amaçta ayrılan kuruluşların demokratik hukuk devleti kurallarında birleşmeleri, çoğulcu demokrasiinin gereğidir.

Demokrasiye yönelen tehlikeleri göğüsleyebilmek ve etkisizleştirebilmek için gereken dayanışma, kurallara uyan kuruluşlar arasında kendiliğinden oluşmaktadır.

Demokratik kuruluşlardan herbirinin, böyle bir dayanışma içinde, demokrasiyi koruma ve demokratik özgürlükleri genişletme uğraşına kendi özelliklerini koruyarak katkıda bulunması, öyle inanıyorum ki çoğulcu demokrasiinin doğasına en uygun düşen yaklaşımdır. Halkı cephelere bölerek sömürü düzenini sürdürme ve demokrasiyi işlemez duruma getirme çabası ancak öyle bir yaklaşımla etkisiz bırakılabilir.

Nitekim ülkemizde demokratik kuruluşların bu yaklaşımı izlemeleri, demokrasiyi çökertmek isteyenlerin cephe girişimini iki yıla kalmadan başarısızlığa uğratmakta önemli bir etken olmuştur.

Ekonomik ve toplumsal düşünce sistemleri aynı kuruluşların demokrasi kurallarında ve demokrasiyi yaşatma uğraşında birleşebilmeleri, demokrasiye karşı kurulan cepheyi yakında temelinden yıkmaya da yetecektir. Yaklaşan seçimlerin bunu kanıtlayabileceğine inanıyorum.

Cumhuriyet Halk Partisi bu seçimlerle iktidara geldiğinde, demokrasiinin yasal ve kurumsal eksikliklerini giderecek ve demokratik düşünce, anlatım ve örgütlenme özgürlükleri önündeki sınırlamaları sona erdirecektir.

Bunu gerçekleştirmemizi önlemeğe kalkışabilecek bazı çıkar çevrelerinin demokratik sol doğrultudaki Cumhuriyet Halk Partisi üzerinde hiçbir etkinliği yoktur, iktidarda da olmayacaktır.

Cumhuriyet Halk Partisinin Türk demokrasisi için üstlendiği tarihsel görevi yerine getirebilecek duruma erişmesine bütün demokratik güçlerin yardımcı olacaklarını umuyorum. Önümüzdeki seçimler bu bakımdan bir dönüm noktasıdır. Bu seçimlerin sağladığı olanak gereğince değerlendirilirse, demokrasimize daha çok yaygınlık, derinlik ve gerçeklik kazandırma yolunda Türk toplumu ileri bir aşamaya ulaşacaktır.

Demokrasiye yöneltilen tehlikeleri sorumluluk bilinciyle ve demokrasi kuralları içinde göğüsleyen çalışmalarında Türkiye İşçi Partisine başarılar dilerim.»

19 Mart 1977

- Türkiye, ırk ayırımı konusunda Birleşmiş Milletlerdeki oylamada çekimser kaldı.
- MİT'in Batı Alman istihbaratıyla işbirliği yaptığı öne sürüldü.
- Uşak ve Serik'te olaylar...

20 Mart 1977

- CUMHURİYET Gazetesi saldırıya uğradı.
- Kongo Başkanı öldürüldü.

21 Mart 1977

- TBP, CHP'nin teklifini reddetti.
- Hindistan Seçimlerinde Gandhi ve Partisi iktidardan düştü. Hindistan Komünist Partisinin de oylarında bir miktar düşüş görülüyor.
- Pakistan'da seçimlerden sonra ortaya çıkan bunalım devam ediyor.
- Uluslararası sömürgeciliği tasfiye günü Türkiye'de kutlanıyor.

22 Mart 1977

- TRT'de seçim öncesi kısımlar hızlandı
- Ankara Belediyesinin bütçesini kısıan Valiye cevap veren Dalokay, «Biz bütçemizi meğer mezbahaya göndermişiz» dedi.
- Dış kaynakların Türkiye'ye krediyi kesmekte olduğu bildiriliyor.
- Fransa'daki yerel seçimlerde sol blok, oyların % 51,5'ini topladı.

23 Mart 1977

- Çorum'da faşistler bir kız öğrenciyi öldürdüler
- Cumhuriyet Gazetesine yapılan saldırının tepkileri sürüyor.
- DİSK, Kıbrıs Genel-İş'in Kongresine katılıyor.
- Kapatıldığı açıklanan Sinop Radar Üssünde, hâlâ Amerikalıların bulunduğu bildiriliyor.
- Milli Güvenlik Kurulu'nun toplanacağı bugünlerde, banka soygunları artıyor.

- CHP, erken seçime «evet» dedi.
- İşverenlerin DİSK'e bağlı işçiler için 'kara liste' yayınlamayı sürdürmelerine tepkiler genişliyor.
- Mecliste Mobilya Komisyonunun görev süresi uzatıldı.
- Malatya'da öğrenci velileri ile polis çatıştı.

- Enerji sıkıntısının ekonomiyi felce uğrattığı açıklandı.
- Akbank sermayesini 600 milyon liraya çıkardı.
- Fidel Castro ve Podgorni'nin Afrika ziyareti devam ediyor.
- DİSK ve TÖB-DER, MC'nin niyetleri konusunda halkımızı uyardı.

bir BELGE

TÜRK OTOMOTİV ENDÜSTRİLERİ A.Ş. (TOE) ORTAKLAR GENEL KURUL TOPLANTISI YAPILDI

Türk Otomotiv Endüstrileri A.Ş. Ortaklar Genel Kurul Toplantısı İstanbul'da Bulunan Şirket Merkezinde Yapılmıştır.

Ordu Yardımlaşma Kurumu Yönetim Kurulu Başkanı Nazmi Yavuzalp, Genel Kurul'a gönderdiği mesajda, Şirketin 1976 faaliyet yılı sonu itibariyle ulaştığı başarıdan dolayı tüm Şirket personeline teşekkür etmiş, 1977 yılında da aynı başarının devamını dilemiştir.

Yönetim Kurulu Başkanı Mustafa Aysan'ın başkanlığında yapılan Genel Kurul toplantısında, 250 milyon TL.'si tutarında yatırımı öngören TOE Gelişme Projesinin ve 1977-1981 dönemini kapsayan beş yıllık yatırım ve üretim plânının 1976 yılı bölümünde kaydedilen aşamalar takdirle saptanmıştır.

Halen tamamen ödenmiş 150 milyon TL. Şirket sermayesinin, 300 milyon TL.'ye yükseltilmesi konusunda alınan kararın bir an önce gerçekleşmesinin temenni edildiği Genel Kurul toplantısında, 1976 yılında Şirketin ödediği vergiler toplamının 200 milyon TL.'sına ulaştığı ifade edilmiştir. Geçen yıl 850 milyon TL.'si tutan toplam satışların, 1977 yılında 1 milyar 200 milyon TL.'sini aşacağı hususu memnuniyetle karşılanmıştır.

Genel Kurul toplantısında Şirket ortaklarından Makina Kimya Endüstri temsilcisi, Türk Otomotiv Endüstrileri A.Ş.'nin yurt ekonomisindeki büyük önemi ile Kurumun gücünün, karşılıklı işbirliği ve teknik ilişkileri daha yüksek düzeye ulaştıracağını ifade etmiştir.

Genel Kurul toplantısında söz alan Şirket Genel Müdürü Kenan

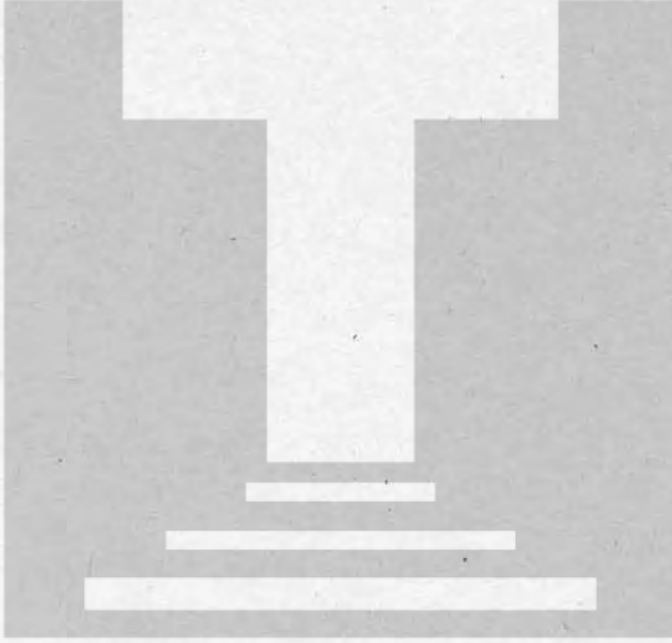
Onat, Türk Otomotiv Endüstrileri A.Ş.'nin ülke ekonomisindeki yapıcı ağırlığının korunması ve daha ileri aşamalara ulaştırılması hususunda gereken özen ve çabanın gösterildiğini söylemiş ve ortaklara teşekkür etmiştir.

— 26 Mart 1977 —

- TSİP, «önemli olan seçimlerin zamanı değil, MC'siz yapılmasıdır.»
- TİP, bağımsız olarak seçimlere

gireceğini açıkladı.

- Erken seçim, MSP tarafından engellenmeye çalışılıyor.

TÜSTAV

1977 Başlarında Sınıf Mücadelesinin Perspektifleri—2

B) SOSYALİST VE DEMOKRATİK HAREKETİN DURUMU

M. SÜREYYA ÖNGEN

Egemen sınıfların ve onların siyasal güçlerinin şu anda içinde buldukları bunalımın çeşitli yönlerine geçen sayımızda değinen yazının devamı olan bu yazı, proletaryanın ve emekçi halkın sınıf mücadelesinin bugünkü somut durumunu bir başka deyimle, Türkiye’de genel demokratik ve sosyalist hareketin önündeki başlıca güncel sorunları özetlemektedir.

İLKE

Yazımızın birinci bölümünde, bugün Türkiye’nin içinde bulunduğu bunalımın gerçekte dünya kapitalizminin genel bunalımından kaynaklandığı ve bu sisteme bağımlı orta gelişkinlik düzeyindeki Türkiye kapitalizminin yapısında bunalımın, Türkiye sınıf güçlerindeki denge değişimlerine bağlı olarak, derinleştiğini söylemiştik. Ve gene belirttiğimiz gibi, bugün Türkiye’nin bunalımı kapitalizmin bunalımıdır, bir başka deyimle bu kapitalist düzeni sürdürmek isteyen egemen sınıfların krizidir, **çözümsüzlüğüdür**. Ne var ki, egemen sınıfların çözümsüzlüğü esas olarak objektif nedenlere dayanırken, yani kalıcı iken, buna karşılık emekçi sınıfların çözümsüzlüğü daha çok örgütsüzlükten, bilinç düzeyinin gereğince gelişkin olmamasından, bir başka deyimle, başlıca subjektif

etkenlerden belirlenen geçici bir çözümsüzlüktür. Egemen sınıflar, kendi krizlerini ve çözümsüzlüklerini belki de hafifletebilecek tedbir alabileceklerdir, ama, tarihsel planda bu çözümsüzlükten kurtalamayacaklar, günün birinde egemenliklerini yitireceklerdir; emekçi sınıflar ise hiç kuşkusuz bu mücadelenin nihayetinde zafere ulaşacaklardır.

Bununla birlikte, emekçi sınıfların içinde buldukları bunalımın her iki ana boyutunu da bütünlük içinde görmemiz gerekiyor. Bunlardan birincisi, kapitalist düzeni sürdürmek isteyen emperyalizmin ve yerli sömürücü egemen sınıfların, halkımızı içine sokmuş bulunduğu, büyük sıkıntılar, yoksulluk, pahalılık, işsizlik ve kültürel geriliktir. Bu bunalımdan kurtulmanın esas yolu, gerek emekçi sınıflar açısından ve dolaısıyla gerekse bu sınıfların büyük çoğunluğu oluşturduğu Türkiye toplumunun çıkarları bakımından, kapitalist düzene son verip sosyalizme geçmektir. Emekçi sınıflar nihai kurtuluşlarına, hiç kuşkusuz, bu düzene son vermek üzere işçi sınıfı öncülüğündeki demokratik halk iktidarını kurarak sosyalizmi inşa etmeğe başlamakla ulaşacaklardır. Ama bilimin öngördüğü ve hepimizin de çok iyi bildiği bu gerçeği tekrarlamakla çözümün gelmeyeceği de ortadadır. İşte işçi sınıfının ve emekçi halkımızın, bugün içinde bulunduğu çözümsüzlük, bizce asıl bu noktada, yani **iktidar mücadelesi** sorununda düğümlenmektedir.

Türkiye'de sınıf mücadelesi kıyasıya devam ettiği ve güçlendiği halde, emekçi sınıfların bu mücadelesi daha çok ekonomik-demokratik mücadele platformunda somutlanmaktadır. Halk güçlerimizin öncüsü işçi sınıfının politik hareketi zayıf dağınık ve düşük örgütlenme düzeyinde bulunduğu için, politik mücadele arenasında, hem işçi sınıfı, hem de diğer halk güçleri, ikincil, üçüncül vb. tercihler yapmak durumunda bırakılmaktadır.

Çok açıkça bellidir ki, bugün kapitalist Türkiye'de sınıflar arasındaki ilişkileri belirleyen temel sosyal mücadele işçi sınıfı ile burjuvazi arasında geçmektedir. Ama işçi sınıfı ile burjuvazi arasındaki bu sosyal mücadele, henüz siyaset sahnesinde zayıftır. Ve bir toplumda sosyal mücadelede asıl belirleyici şey, politik mücadele olduğu için de, işçi sınıfımız politika arenasında belirleyici konuma — tayin edici mücadeleyi gerçekleştirmek durumuna — henüz ulaşmamıştır. Bugün kitleler, **siyaset platformunda**, başlıca AP ile CHP arasındaki mücadeleye tanık olmaktadır. Sosyal (toplumsal) kutuplaşma, işçi sınıfı ile burjuvazi arasında olduğu halde, işçi sınıfının politik örgütlenme düzeyinin yüksek olamaması, genel bilinçlenme derecesi bakımından da henüz geri bulunması nedeniyle politik mücadeledeki kutuplaşma AP ve CHP arasındadır. Bu ise, burjuvazi ile işçi sınıfı arasındaki objektif sınıf çelişkisinin ve mücadelesinin, —uzlaşmaz sınıf kutuplaşmasının— üst

yapı siyasal platformunda henüz bu düzeyde temsil edilmediğini göstermektedir.

Sözünü ettiğimiz gerçeklik, hiç kuşkusuz birtakım özgül koşulların yarattığı geçici bir vakıdır; ama genel sözlerle yetinip bu vakıanın geçiciliğini vurgulamakla, işçi sınıfımızın siyasal mücadelesine ve dolayısıyla sosyalist - demokratik mücadele birlikteliğine çözüm getiremeyeceğimiz de açıkça ortadadır. Bu nedenle, sözünü ettiğimiz olgunun geçiciliğini arttırmak, yani bu olgunun bir an önce ortadan kalkmasını sağlamak için sosyalistlere düşen görevlerin neler olduğunu yeniden ve yeniden tekrarlamamız gerekmektedir.

Türkiye'de gerek sosyalist hareket içindeki parti ve gruplara, gerekse sağ ve «sol»-revizyonist eğilimlere baktığımızda, hemen hemen istisnasız bütün bu devrimci, ilerici siyasal eğilimler, emekçi halk hareketinin, yükseldiğinden, işçi sınıfı mücadelesinin güçlendiğinden ya da en genel deyişle devrimci hareketin geliştiğinden söz etmektedirler. Bu hiç kuşkusuz **doğru** bir tesbittir. Ama işçi sınıfı ve emekçi halk hareketinin spotane başarılarına övgü düzmekle kalındığı, yani işçi sınıfı mücadelesinin etkin öncü politik güdümü olması gereken sosyalist hareketin zaaflarına parmak basılmadığı takdirde, ne yazık ki, söz konusu övgüler, kendiliğinden gelme'liğin peşinde sürüklenmekten (kitlelere öncülük değil ardıcılık ederek kitle kuyrukçuluğu yapmaktan) kimseyi kurtaramaz.

Bugün Türkiye solunda, kendisinin sosyalist, Marksist-Leninist ya da en genelinde devrimci olduğunu söyleyen pek çok siyasal eğilim vardır. Bu grupların birkaçı dışında, geri kalan hepsi, işçi sınıfı biliminden temel olarak sağ veya «sol»-sapmayı temsil etmektedirler; yani revizyonist eğilimlerdir. Bu somut bir tesbittir. Daha da önemlisi söz konusu sosyalist veya revizyonist eğilimlerin büyük çoğunluğu kendilerini sosyalist hareketin ve Türkiye devriminin öncüsü olarak görmektedirler. Meseleye böylesine sübjektif bir açıdan bakınca da, Türkiye'de politik (sosyalist) hareketin zaaflarını görme, onlara çözüm arama görevi savsaklanmakta, ya da gereği gibi önemsenmemektedir. Türkiye solundaki siyasi eğilimler, sosyal mücadele sorunlarına kendi dar pencerelerinden baktıkları sürece, sosyalist ve demokratik hareketin en ivedi politik sorunlarına kapsamlıca eğilmek mümkün olmayacaktır.

Türkiye'de genel devrimci ve demokratik hareketin bugünkü en büyük zaafı hiç kuşkusuz o hareketin belirleyicisi durumundaki proletarya politik mücadelesinin taşıdığı zaaflarda düğümlenmektedir. Sağ veya «sol»-kanat revizyonizmini temsil eden siyasi eğilimlerin bu temel soruna eğilmemeleri, onların küçük burjuva ideolojileri gereğidir. Bu bakımdan, revizyonist çizgilerin proletarya politik hareketi konusunda-

kı vurdumduymazlıklarında şaşılacak bir yan yoktur. Zaten burada temel revizyonist çizgiler üzerinde durmak, ve onlardan bilimsel sosyalist misyonlar istemek bilimsizliğinde değildir. Esas olarak işçi sınıfı bilimine ve proletarya enternasyonalizmine bağlı olan sosyalist siyasal hareketlerin bu konuda derece derece taşıdıkları kayıtsızlık bilimsel sosyalistlerin ve dolayısıyla proletarya politik hareketinin bugünkü en önemli sorunudur.

Ve bilimin açıkça gösterdiği, tarihteki dünya devrimci sosyal pratiğinin de defalarca kanıtlandığı gibi, sosyalist siyasal hareketin sorunları, kitlelerin kendiliğinden mücadelesine, ekonomik-demokratik hareketlere övgüler düzülerek çözümlenemez.

Bu derginin sütunlarında yıllardır, Türkiye'de işçi sınıfı politik hareketi ile ekonomik mücadelesinin bütünleşmemiş olduğunu, sosyalist hareketle, ekonomik-demokratik hareketin kaynaşmamış bulunduğunu, bu nedenle politik hareketin çoğu kez kitlelerin kendiliğinden mücadelesinin peşine takılmak durumunda kaldığını belirttik.

Gene işçi sınıfının toplumdaki belirleyici sınıf mücadelesinin, politik alanda somutlanmasının henüz güçlü bir olgu niteliğini taşımaktan uzak olduğunu da vurguladık.

Örneğin, yaklaşan genel seçimlerle ilgili olarak sosyalistlerin içinde buldukları güçlük bu kanımızın yeniden ve yeniden doğrulanmasından başka bir şey değildir.

Türkiye'de bilimsel sosyalist hareketin merkezini kendilerinde somutlandığını söyleyen sosyalist çizgiler ya da daha da ileri giderek kendilerini «iktidara yürüyen sosyalist hareket» olarak tanıtanlar bazı önemli soruların cevaplarını açık ve seçik olarak düşünmek zorundadırlar. Çünkü bugün değilse yarın, yarın değilse öbür gün bu sorular sosyal pratik tarafından mutlaka herkese dayatılacaktır.

• Bugün Türkiye'de temel sosyal sınıf mücadelesi işçi sınıfı ile burjuvazi arasındadır. Bu gerçeklik, tüm sosyalistlerin kabul ettikleri objektif bir olgudur, (meseleye zaten böyle bakmayanlar ile işçi sınıfı sosyalistleri arasında köklü ayrılıklar var demektir). Eğer Türkiye'de temel (belirleyici) sınıf mücadelesi işçi sınıfı ile burjuvazi arasında geçiyorsa, bu ana sosyal mücadelenin politik arenadaki somutlanması nasıl durumdadır? Örneğin, bırakınız devrimci bir iktidara aday olmayı, bugün parlamentoda tek bir bilimsel sosyalist milletvekili dahi var mıdır?

• Eğer orta gelişkinlik düzeyindeki bir kapitalist ülke olan Türkiye'de işçi sınıfı ile burjuvazi arasındaki temel çelişki bu denli derinse ve sınıf mücadelesi giderek keskinleşmekte ise, niçin politik arenadaki temel kutuplaşma zahiri olarak CHP ile AP arasında somutlanmış durumdadır? İşçi sınıfı ile tekelci burjuvazi arasında sınıf mücadelesi

bu denli keskinleştığı halde, niçin tüm emekçi halk kesimleri hâlâ AP ya da CHP tercihlerinden birisini yapmak durumuyla karşı karşıyadırlar? Daha da kötüsü ileri işçi kitleleri niçin kendi partilerine değil, CHP'ye oy vermek zorunda bırakılmışlardır? İşçi sınıfı politik hareketi içinde gördüğümüz siyasi partilerin, bugün, bırakınız iktidara gelecek türden bir mücadeleyi yürütmeleri, 1977 genel seçimlerinde parlamentoya tek bir bilimsel sosyalist milletvekili sokmaları gibi son derece basit bir şeyi gerçekleştirmek, parlamento kürsüsünde, gerici ya da reformistlerin yanında bilimsel sosyalizmin —işçi sınıfının— bağımsız, gür sesini yükseltmek olanağı var mıdır? Şayet bu olanak yoksa bunun nedenleri nedir? Eğer ileri kitleler bile hâlen sosyal demokrasinin peşinde gitme durumunda kalmışlarsa bu onların mı kabahatidir?

Denilebilir ki, bugün birçok Avrupa ülkesinde de bilimsel sosyalistler pek güçlü değillerdir. Bu tesbit doğrudur, ama Türkiye'de sosyalist hareketin zaaflarına bahane olarak gösterilemez. Bugün birkısım Avrupa ülkesinde sınıf çelişkileri ve dolayısıyla sınıf mücadelesi Türkiye'deki gibi keskin değildir. Ama sınıf mücadelesinin en yumuşak olduğu ülkelerde bile işçi sınıfı mücadelesi siyasal arenada gücü ve ağırlığı oranında temsil edilmektedir.

Kaldı ki, Avrupa'da sınıf mücadelesinin şiddetli geçtiği kapitalist ülkelerde, örneğin Portekiz, İspanya, Fransa, İtalya ve Yunanistan'da işçi sınıfı politik hareketleri ve partileri, bu sınıf mücadelesini siyasal arenada olanca güçleriyle temsil etmekte ve politikaya ağırlık koymaktadırlar. Bu ülkelerde işçi sınıfının ekonomik mücadelesi, politik hareketin önünde gitmemekte, tersine ekonomik-demokratik mücadele politik önderlik ve güdüm altında gelişmektedir.

Sınıf mücadelesinin bu denli keskin olmadığı diğer Avrupa ülkelerinin hiç birinde de işçi sınıfı politik hareketi, sosyal demokrat takipçiliği durumunda değildir. Söz konusu ülkelerde, işçi sınıfı politik hareketi güç oranları ne olursa olsun, politika arenasında bağımsız bir sosyal ve siyasal güç olarak varolmaktadırlar. Bütün bu partiler sosyal demokrasiye karşı politikalarında ilkeli tutum izlemekte, 1969 Toplantısı'nın öngördüğü şekilde, onlarla, «bugün ileri bir demokratik düzen için, yarın ise sosyalizm için» işbirliği yapmanın yollarını ve yöntemlerini aramaktadırlar. Sosyal demokratların böyle bir işbirliğine yanaşmadığı durumlarda ise işçi sınıfı politik hareketi kendi bağımsızlığından ödün verme tutumuna girmemektedir.

Denilebilir ki, o ülkelerin koşulları başka, bugün Türkiye'nin içinde bulunduğu koşullar ise başkadır. Bu tesbit de doğrudur, ama biliyoruz ki, özgül koşullar hiçbir zaman evrensel prensiplerin üstüne çıkarıla-

maz. Bu evrensel prensiplerin en başında ise işçi sınıfı politik hareketinin bağımsızlığı gelir.

Gene denilebilir ki, parlamentodan bilimsel sosyalist temsilcilerin bulunmaması işçi sınıfı politik hareketinin gücünün bir göstergesi olarak alınamaz. Bu söz kuşkusuz ki, gerçeklik taşır. Ama, birçok sendikada ya da ağırlığı olan meslek örgütlerinde sosyalistler gerek yönetimde, gerekse diğer kademelerde etkin iseler, en önemlisi sınıf mücadelesi bu denli keskin bir seyir izliyorsa sosyalist gelişim bu denli büyük objektif bir potansiyel taşıyorsa, bu gelişimin ve potansiyelin politik arena- da böylesine güçsüz kalması, MC karşısında demokrasiyi güçlendirmek için sosyal demokrasi tercihinin zorlanması ve politik arenanın önemli bir bölümü olan, —kitlelerin politik cazibe merkezi olma niteliğini henüz koruyan— parlamentoda ve genel seçimlerde güçlüce temsil edilememesi nasıl izah edilebilir?

• Bugün sosyalistlerin parlamenter planda hiçbir varlıkları olmasının yanısıra, bundan çok farklı olarak, demokratik kitle hareketlerinde, yani parlamento dışında, yığınsal ekonomik-demokratik örgütlerde ciddi bir ağırlığa sahiptirler. Ne var ki, bölünmüş durumdaki sosyalist güçler tek bir güçlü politik hareket halinde siyaset sahnesine çıkabilmişler ve kitlelerin gözünde iktidar alternatifi olabilmişler midir? Ekonomik - demokratik hareket içindeki bu etkinlik niçin siyasal planda yoktur? Kendisini «iktidara yürüyen sosyalist hareket» gibi görenlerden gayri, hiçbir sosyalist bu soruya «vardır» diye cevap veremez.

«İşçi sınıfının almasızsız öncüsü», «iktidara yürüyen sosyalist hareket» olduğunu öne sürenlerin bu iddiaları, 1965 seçimleri öncesindeki TİP'in «1969'de başa gürseceğiz» sloganından daha inandırıcı değildir. Öte yandan, «işçi sınıfı politik hareketi bende somutlanır, hareket bölünmemiştir, benim dışımdakiler birer sapmadır» diyen ve Türkiye'deki bilimsel sosyalist hareketin somut durumunu, bölünmüş karakterini ve ilkeli, sağlam, kalıcı birlik sorununu düşünmeyen her eğilim, kendisinin sağcı MC ve sosyal demokrat CHP karşısında kitlelerin gözünde iktidar alternatifi olup olmadığını, ya da hiç değilse kitlelerin ona «yarının alternatifi» olarak bakıp bakmadığı sorusunu ciddi ciddi ve sübjektif davranmadan düşünmek zorundadır.

Yani, bugün güçlü bir merkezi sosyalist hareketi siyaset sahnesinde görmediği için, MC'ye karşı CHP'yi desteklemek zorunda bırakılan fakat bu tercihinin «geçici» gören sosyalist eğilimli birkaç yüz bin ileri unsur, kendilerini gerçekte hangi sosyalist siyasî örgütün sempatzanı olarak görmektedirler? Bir başka deyimle, bu ileri emekçi unsurlar (sosyalizmin bugünkü bilinçli taban gücü) tek bir sosyalist siyasal kuruluştan ittifak etmişler midir? Yoksa sadece sosyalist kadrolar değil, aynı

zamanda sosyalizm sempatzanı kitleler de birkaç partinin çevresine bölünmüş müdürler? Herhangibir sosyalist siyasal çizgi, gelecekte bu sempatzanların tümünü ya da büyük çoğunluğunu kendi çevresinde toplamayı umabilir, bu normaldir. Hatta doğaldır. Fakat buradaki sorumuz, bugün için hangi sosyalist hareket, ileri kitlelerin gözünde sosyalizmin tek temsilcisi olarak kendisini kabul ettirdiğini iddia edebilir? Esasen böyle bir durum objektif bir olgu olarak varolsaydı, sosyalizme varmış ileri işçi, aydın, öğrenci veya yoksul köylü unsurları, tek bir sosyalist siyasal kuruluşu kendi öncü partileri olarak görmek noktasında ittifak halinde bulunsalardı, böyle bir parti (merkezi işçi sınıfı partisi) fiilen sosyalist güçleri kendi çevresinde toplamış olurdu, ve örneğin «demokrasi adına» kayıtsız şartsız, —ya da biraz direnerek, ama gene eninde sonunda— CHP'yi desteklemek (CHP'yi güçbirliğine zorlamak girişiminde bulunmağa bile gerek duymamak) veya böyle bir girişimde bulunup red cevabı almak durumunda kalınmazdı. Fakat sosyalizme sempati duyan ve sayıları yüzbinlere vardığı bilinen ileri kitleler, tek bir sosyalist siyasal hareketin merkezi etrafında toplanmış olmadığından (böyle bir merkezi otorite bulunmadığından) işçi sınıfının bağımsız politik güçlerinin siyaset arenasındaki durumları zayıftır.

Eğer sayıları daha şimdiden yüzbinlere ulaşmış sosyalist kitle tabanı, tümüyle ya da büyük çoğunluğuyla tek bir sosyalist merkezî otorite etrafında toplanmış olsaydı, hiç kuşkusuz işçi sınıfı politik hareketi ileri ve merkezî düzeyde, Türkiye politika arenasında temsil edilmiş olacak, gücünü, ağırlığını siyaset sahnesine koymuş bulunacaktı. Ama sosyalist hareketin, —kimi sosyalist çevreler kabul etmek istemeseler de— bölünmüş karakteri, tek bir merkezden yoksun olması, işçi sınıfının bağımsız sınıf güçlerini politika arenasında ve dolayısıyla burjuvaziye karşı proletarya politik mücadelesinde güçsüz ve zaaf içinde bırakmaktadır. (*)

(*) Bugün Türkiye'de işçi sınıfı sosyalistlerinin tek bir merkez etrafında toplanmamış bulduklarını, hareketin bölünmüş durumunu ve dolayısıyla sosyalist sempatzan yığınların da birden fazla sosyalist merkezin izleyicisi olarak kümelenmiş olduğunu iddia eden doğru ve objektif tesbitleri, Troçkizmin bir zamanlar öne sürdüğü «Fraksiyonlara Özgürlük» sloganı ile nitelenmek doğru değildir. Çünkü, birincisi, fraksiyon terimi Leninist literatürde, aynı parti içindeki gruplaşmaları ifade eder ve işçi sınıfı partisi prensiplerine aykırıdır. O partiye zaafa uğratmak demektir. Troçki'nin önerdiği, Avrupa Komünist Partileri içinde Troçkist fraksiyonlara özgürlük tanınmasıydı... İkincisi ve en önemlisi, Troçkistler, işçi sınıfı partileri içinde ayrılıkçılık çıkarmak bu partilerin bölünmelerini sağlamak için bu sloganı atıyorlardı. Oysa bugün Türkiye'de bilimsel sosyalist hareketin bölünmüş ve bilimsel sosyalist kadroların ayrı partilerde toplanmış olduğunu söyleyen görüş,

Yukarıda da belirttiğimiz gibi bu durum sübjektif bir faktördür ve geçicidir. Ama bu durumun, ortadan kaldırılması için bütün sosyalist siyasal güçlerin herşeyden önce bu olguyu tesbit etmeleri ve nedenlerine inerek çözüme gitmeleri gerekir.

MC - CHP KUTUPLAŞMASI VE SINIF MÜCADELESİ

Bugün siyasal arenada zahiri olarak göze çarpan (ön plana çıkmış olan) MC-CHP kutuplaşmasının, burjuvazi ile işçi sınıfı arasındaki esas

bu ayrılıkları derinleştirmek, yani ayrılıkçılığı körüklemek için değil, tam tersine somut durumun somut tahlilini getirip, objektif bir durumdan yola çıkarak, hareketin ilkeli, sağlam, ve kalıcı birliğini, Türkiye sosyalist hareketinin tek bir merkeze kavuşmasını, çok başlılığın sona ermesini, bütün bilimsel sosyalist kadroların bu gelişkin ve ileri merkez altında toplanmalarını istemekte, bu hedefe giden yoldan gerekli ideolojik, pratik çalışmaların yapılmasını, — ama böyle bir birliğin ilkesiz olmaması, yeni bölünmelere gebe kalmaması için de ilkelerde titiz davranılmasını— istemektedirler. Böylelikle, Troçkistler, bir ülkede tek merkezli bağımsız proletarya politik hareketini (merkezi otoritesini) kendi içinde bölmek, için kendi sapık görüşlerine özgürlük isterlerken, Türkiye’de bilimsel sosyalist hareketin ilkeli ve ileri düzeyde birliğini savunanlar, tam tersine, birliğe ulaşmak, bölünmüş duruma prensipli bir şekilde son vermek için öneri getirmektedirler. Kaldı ki, bir zamanlar Avrupa’daki işçi sınıfı partileri içinde «Fraksiyonlara Özgürlük» isteyen Troçkistler, anti-Sovyet ve anti-Komünist görüşler yayarlarken, bugün Türkiye sosyalist hareketinin bölünmüşlüğüne gösterip, ilkeli ve kalıcı bir birliği ve ileri düzeyde merkezleşmeyi savunanlar, katıksızca, ödünsüzce işçi sınıfı bilimini, enternasyonalizmini savunmakta, ve son yıllarda Türkiye’de kadrolar, ileri işçiler arasında bilimin, enternasyonalizmin yayılması için, Maoculuğun tecriti, revizyonist akımların zayıflatılması için en önde gelen ideolojik-pratik mücadeleyi, korkusuzca, ısrarla, sebatla yürütmektedirler. İşçi sınıfı biliminin, enternasyonalizminin dünya devrimci sürecinin, uluslararası komünist ve işçi sınıfı hareketinin öncü görüşlerinin periyodik yayınlarla ve kitleler içinde, Anadolu’nun en zorlu köşelerinde kadrolar aracılığıyla yayılmasında, anti-Sovyetizmin geriletilmesinde, dünya barışı sorununun kavratılmasında en fazla bu arkadaşların rolü olmuştur. Bugün bu gerçeklik kimilerince kabul edilmese bile, sosyalist pratiğin gelişimi bu yargının sübjektif bir iddia değil, objektif bir olgu olduğunu kanıtlayacaktır. Gerek bilme ve enternasyonalizme titizlikle bağlı, fedakâr kadrolar, gerekse yıllardır hem bu kadroları eğiten, hem de o kadroların ideolojik aracı olan sayısız ideolojik yayınlar, birer kanıt ve belge olarak ortadadır. Şu halde bilimsel sosyalizmi ve proletarya enternasyonalizmini, dünya devrimci sürecinin öncü merkezinin görüşlerini bu denli ısrarla, fedakârca savunan ve Türkiye’deki sosyalist akımı hızlandırmak için işçi sınıfı politik hareketinin birliğini öneren bu çizginin ilkeli birlik doğrultusunda yaptığı çalışmaları Troçkizm diye yorumlamak, ya da ona benzetmek, inandırıcılığı, objektivitesi olmayan bir tutum değilse, nedir?

toplumsal kutuplaşmayı temsil etmemesi; CHP - MC kutuplaşmasının, Türkiye'de sınıf mücadelesinden etkilenmediği anlamına gelmez. CHP - MC politik kutuplaşmasını toplumda mücadele halinde olan sosyal güçlerden bağımsız, soyut bir olaymış gibi görmek metafizik bir anlayıştır. Bu nedenle, CHP ile AP'yi bir madalyonun iki yüzü gibi görerek —örneğin Alman Sosyal Demokrat Partisi ile Hristiyan Demokrat Partisi arasındaki çekişmeye benzeterek— bu mücadeleyi önemsememek bilimsizlik, dar görüşlülüktür. Dikkat edilecek olursa, Aybar tipi bazı sağ-revizyonist eğilimlerle, birkısım «sol»-revizyonist çizgiler meseleyi böyle koymakta, CHP ile MC arasında zaman zaman hayli sertleşen politik mücadelenin önemine pek aldırmamakta, dolayısıyla bu mücadeleye yansıyan sınıfsal faktörleri ve onların kökenlerini araştırmağa çalışmaktadırlar. Böylesi bir yaklaşım sosyal olaylara düz mantıkla bakan, bir toplumdaki sınıf mücadelelerinin birçok karmaşık süreçten meydana geldiğini bilmeyen, ya da bu karmaşık süreçleri bilimsel yolla analiz etmekten yoksun olan bir anlayıştır.

Bugün AP ile CHP arasındaki mücadeleye yansıyan başlıca sınıfsal faktörler nelerdir?

Bu faktörlerden egemen sınıflar arasındaki ilişki ve çelişkilere değin olanlarını yazımızın birinci bölümünde özetle ele almıştık. Ama AP ile CHP arasındaki mücadeleye etkileyen daha önemli faktör, hiç kuşkusuz, emekçi sınıfların mücadelesidir. Şöyle ki; sınıfsal bileşim bakımından MC partileri bütünüyle sömürücü sınıf bileşimlerine sahiptirler. Buna karşılık CHP'nin yönetimi burjuvazinin reformcu alternatifini temsil ettiği ve bazı tekeli gruplar tarafından desteklendiği halde, aynı zamanda Türkiye'de tekeli sermayeye karşı olan küçük burjuva sosyal muhalefetinin CHP içinde ve üzerinde önemli bir etkisi vardır. Bugün CHP yönetimi sağ sosyal demokrasiyi temsil etmekle birlikte, parti içinde güçlü bir sol sosyal demokrat eğilim vardır. CHP genel başkanının Türkiye'de sağ ve sol sosyal demokrasiyi bir ölçüde dengelemeğe çalışan, ama temelde sağ sosyal demokrat eğilimini temsil edip, ondan yana ağırlığını koyan tutumunun ve kendi kişiliği hakkında yaratılan karizmasının da etkisiyle bugün sağ sosyal demokrasi partide yönetindedir. Ama partiye asıl dinamizmini sağlayan sol sosyal demokrat kadrolar ve eğilimlerdir. Sınıf mücadelesinin güçlenmesine bağlı olarak Türkiye'de sol sosyal demokrasinin de güçleneceğini görmek kehanet değildir. Böylece, Türkiye'de kent ve kır küçük burjuvazisinin tekeli sermayeye karşı gelişen sınıf mücadelesi, CHP'nin, Batı Avrupa tipi klâsik bir «merkez sol partisi» kimliğine bürünmesini önlemektedir. Zaten partiyi İsmet Paşa'dan devralarak Avrupadaki tipik bir merkez sol partisi

hüviyetinden çıkararak ve sola çeken motor da, gene bu küçük burjuva demokrasisi olmuştur.

CHP üzerine ve dolayısıyla CHP-AP kutuplaşmasına etkiyen tek emekçi sınıf faktörü, küçük burjuvazinin anti-monopolist sınıf mücadelesi değildir. İşçi sınıfının giderek büyüyen sınıf mücadelesinin CHP üzerindeki etkisi, bizce küçük burjuvazinkinden de daha fazladır. İşçi sınıfımızın bugünkü sınıfsal mücadelesinin hâkim karakterinin ekonomik - demokratik mücadele olduğunu belirtmiştik. Bu gelişen mücadeleye bağlı olarak, sendikalar hızla sola kaymakta bu durum ise ister istemez sosyal demokrasiyi de sola doğru etkilemektedir. Ayrıca işçi sınıfı politik hareketinin bugünkü zayıf konumuna rağmen, savunduğu görüşlerin, ileri sürdüğü sloganların ve sosyal demokrasiye getirdiği eleştirilerin de sosyal demokrasinin tipik bir merkez sol partisi olmasını önleyen, onun sağa kayışını önleyen önemli etkenlerden olduğunu, özellikle sol sosyal demokratların işçi sınıfı politik hareketinden etkilendiğini bilmek gerekir. (CHP genel başkanının geçen yıl, parti içindeki sol sosyal demokrat unsurların sosyalistlerle ilişki kurma isteklerine öfkelenip, «kepenkleri kaparım» diye ihtarda bulunması bu yargımızın en somut kanıtlarından birisidir.

Ayrıca işçi sınıfı ekonomik ve politik mücadelesinin öne sürdüğü acil ekonomik ve demokratik talepler, işçi sınıfından kopmak, onun desteğini yitirmek istemeyen sağ sosyal demokrasiyi de etkilemektedir. Çünkü kendisini iktidara en güçlü aday olarak gören —hatta tek başına iktidara geleceğini söyleyen— sağ sosyal demokrasi, böyle bir durumda **sınıflararası barışı** sağlayacağı yolunda tekelci sermayeye vaadlerde bulunmaktadır. İşverenler işçi sınıfının gelişen ekonomik mücadelesini «sendika rekabeti» adı altında tanıtmaya çalışırken, sağ sosyal demokrasi, kendi iktidarında işçi sınıfı ile burjuvazinin **sınıf işbirliğini** sağlayacağını söylemektedir. Böylece bir sosyal demokrat iktidar reformcu ve nisbeten barışçı yoldan sınıf mücadelesini geriletebilmeyi umarken, işçi sınıfından sağlayacağı destek de bu bakımdan önem kazanmaktadır. Şu halde, işçi sınıfına bazı ödünler vermek ve işçi sınıfının bazı ekonomik-demokratik sloganlarını benimsemek, sağ sosyal demokrasinin sosyal barış anlayışı gereğidir. Çünkü sosyal demokrasi, kendisi iktidara geldiği takdirde işçi sınıfı mücadelesinin doğal olarak kendisine yöneleceğinden çekinmektedir. Nitekim Yankı Dergisinin 14 Mart tarihli yorum yazısındaki şu satırlar bir tesadüf ya da dedikodu olarak alınmaz:

«Ecevit'in kanısına göre solun tüm olarak desteklediği CHP'nin iktidara gelmesiyle Türkiye'de açılacak yeni dönemde CHP'ye muhalefet sanıldığı gibi bir kısım çıkar çevrelerinden değil, CHP'nin daha solunda-

ki çevrelerden gelecektir. CHP kendisine bağlanan umutları yitmediği takdirde güçlü kalacak, yoksa güç CHP'den solundaki partilere kayacaktır.» (Yankı, s. 313 sf. 34)

«CHP'nin daha solundaki çevrelerden gelecek olan muhalefet» ise, kuşkusuz ki, işçi sınıfı mücadelesi olacaktır. «CHP'nin kendisine bağlanan umutları yitirmemesi ve gücün CHP'den solundaki partilere kaymaması» için yapılacak şey ise, reformlar yoluyla sosyal barışı kurmağa çalışmak ve bunun için de sosyal demokrasiyi işçiler ve sendikalar arasında güçlendirmektir. (**)

(**) CHP genel başkanının geçen yıl, 2 Mart 1976'da sanayicilerle yaptığı bir toplantıda dile getirdiği görüşlerin özeti basına açıklanmıştı. Bu özet İLKE'nin 1976 Haziran - Temmuz sayısında yayınlandı. Konumuzla ilgili olarak o belgeden bazı bölümleri burada tekrarlamayı yararlı görüyoruz. CHP genel başkanının sanayicilere karşı dile getirdiği görüşler arasında konumuzla ilgili şu görüşleri vardı:

«Şili'de Allende hükümeti çeşitli sosyal gruplardan kurulu idi. Allende bu grupları tatmin etmek için devleti parsellemeye gitmiştir. Yıkılışında başlıca etkenlerden birisi de bu olmuştur. Bugün ülkemizde aynı zihniyet ile devlet parsellenmektedir. Biz şayet spekülâtif kazançları önleyebilirsek sizden o zaman daha az kârla çalışmanızı istiyebiliriz. Sendikal rekabetin olumsuz sonuçları hakkındaki fikirlerinize katılıyoruz. Ama çözüm sendika sayısını azaltıcı yasal değişiklik yoluna gitmek değildir. Sarı sendikacılığı teşvikten kaçınmak gerekir. Zamanla demokratik işçi hareketi birleşip bütünleşme gereğini duyacaktır. İki işçi konfederasyonu uzattığımız eli tutmazsa, biz de tabanda faaliyet gösteririz. Türk-İş'in DISK'inde tabanı yüzde 80 CHP'lidir. Yöneticiler fikir yapısı itibarıyla ayrı da olsalar biz tabanı birleştireceğiz. Buna kararlıyız. İşçi-işveren-devlet arası üçlü kurulun gerçekleşmesini biz de uygun görüyoruz. Ama sendikal harekette gerekli bütünleşme sağlanmazsa üçlü kurul bir işe yaramaz. Sendikal rekabeti ortadan kaldırma gayretleri Türk-İş'in isteksiz davranışı nedeniyle sonuç vermemiştir. İşçiyile bütünleşmemiş bir hükümetin başarı şansı yoktur. İskandinav ülkelerinde üçlü kurulun yararlı oluşu hükümetlerin işçilere dayanışından ileri gelmektedir. Böyle bir bütünleşmeyi ancak bizim gibi bir demokratik sol parti sağlayabilir. ● Ankara belediyesindeki bir temizlik işçisi bir teknik elemandan daha fazla ücret alıyor. Bu bir dengesizliktir. İşçinin kazancını azaltmak değil, fakat teknik personelin meslek adamı durumunu düzeltmek gerekir. ● Ekonomik, yapısal bozukluklar ile düzen bozukluğu birbirleriyle ilişkilidir. Nedir bu düzen bozukluğu? Ya da düzeni değiştirme? Halka yolsuzlukları anlattığım zaman hep birden kahrolsunlar diyorlar. Bunun kusurunu kişilerde değil, düzende aramak gerektiğini kendilerine söylüyordum. ● Avrupa'da bir sanayici yüzde kaç kâr eder? (Yılmaz bey, gıda sanayiinde yüzde 7-8 civarında). Akdeniz'de işçi ile uğraşmayan bir aracı elini sıcak sudan soğuk suya sokmadan yüzde 50 kâr ederken sizler neden bu konuda ciddi çalışmalar yapıp vergi verirken bunun en az yarısı kadar bir kârı isteyemezsiniz? Bu konuda ekonominin yapısal bozukluğunu tamir için düzen bozukluğunu gidermek, spekülâtif kazanç

SIYASAL DEMOKRASİ SORUNU

İşçi sınıfı ile burjuvazi arasındaki temel sınıf mücadelesinin ve gelişen işçi sınıfı hareketinin AP - CHP çekişmesi arasındaki en önemli etkisi, siyasal demokraside somutlanmaktadır. Batıdaki burjuva demokrasisinin çok gerisinde kalan Türkiye'de siyasal demokratik haklar son derece kısıtlıdır. Bilindiği gibi Batı'da işçi sınıfı bugünkü demokratik haklarını yoğun ve köklü mücadeleler sonucunda elde etmiştir. Türkiye'de de sınıf kutuplaşmaları keskinleştikçe, işçi sınıfının ve mücadelesinin sosyal ağırlığı arttıkça onun demokratik talepleri de etkinleşmektedir. Böylece, CHP sosyal demokrasisi, hem esas olarak işçi sınıfının siyasal demokrasi uğruna verdiği bu mücadelenin etkisiyle, hem de diğer halk kesimlerinin aynı doğrultudaki demokratik hareketinin gelişmesiyle Avrupa tipi bir burjuva demokrasisini savunmağa başlamıştır. Böylece faşistlerle işbirliği yapan AP karşısında, CHP'nin anti-faşist tutumu, daha çok işçi sınıfının mücadelesi sayesinde netleşmektedir. Bunun en son örneklerinden birisi DGM'lere karşı verilen mücadelede görülmüştür. Başlangıçta «komünistleri ve anarşistleri» himaye «suçlaması» altında kalmak istemeyen CHP, Devlet Güvenlik Mahkemeleri karşısında birkaç geçiştirme demecinden öte net bir tavır takınmamış daha çok parlamentonun bir an önce tatile girmesiyle bu işin üstesinden geleceğini sanmıştır. Parlamento tatile girdiği halde, işçi sınıfı ve diğer ilerici güçler DGM'lere karşı mücadeleye ara vermemişlerdir. MC'nin parlamentoyu yeniden toplaması karşısında CHP'nin solundaki siyasal hareketlerin ve işçi sınıfı başta olmak üzere ileri kitlelerin bu konudaki demokratik mücadelesi güçlenmiş, bunun üzerine CHP de parlamentoda engelleme yoluyla DGM yasa tasarısını geciktirmiştir. Bu sırada geniş ve ileri işçi yığınlarının başlattıkları siyasal grev hareketini ise CHP yönetimi tasvip etmemiştir.

---

kapılarını kapatmak gerekir. Yoksa sanayici makûl kâra razı olmaz. Razı olmayınca da dünya piyasalarına astarı yüzünden pahalı teşvik tedbirleri olmadan açılmaz. ● Bazı iş adamları bol kazanç yanında siyasal iktidarlara da etkili olmayı arzu edebilir. İşçiyle bütünleşen bir demokratik sol iktidar iş adamlarının bu arzusunu engeller. Ama onlara huzur, güvenlik, istikrar sağlar. Anarşi olmayan bir toplum içinde yaşamayı çocuğunun kaçırılmayacağını bilerek huzur içinde çalışma isteyenlere biz bunları gerçekleştirebilecek bir hükümet kurmayı vaad ediyoruz. Biz ne Dubçek, ne de Allende durumuna düşecek kadar safız. ● Bu kadar çok oy almış ve ülkenin en güçlü partisinin, bölücülüğün ve komünizmin taraftarı olduğu yolundaki iddialar doğru olsaydı rejim ve devlet zaten çökerdi. Biz rejimin bekçisiyiz. ● Sosyal demokrasi komünizmin gerçek önleyicisidir. ...» (sf. 75-80)

Gene CHP yönetimi eskiden 141-142 ci maddelerin tümüyle kaldırılması değil değiştirilmesi yolunda öneriler getirirken, daha da önemlisi sadece düşünce özgürlüğünü savunup, bunun kopmaz bir parçası olan örgütlenme özgürlüğü konusundaki kısıtlamalara pek değinmezken, son zamanlarda, düşünce özgürlüğünün yanısıra, örgütlenme özgürlüğü üzerindeki kısıtlamaları da kaldıracağını söylemeğe başlamıştır. İşçi sınıfının en önemli siyasal demokratik taleplerinden olan 141-142'nin kaldırılması konusunda CHP'nin kaydettiği bu demokratik gelişim de hiç kuşkusuz gene sosyalist güçler başta olmak üzere tüm işçi sınıfı mücadelesinin bir etkisidir.

Zaten bugün MC ile CHP arasındaki en önemli ayrılık siyasal demokrasi noktasında odaklaşmaktadır. CHP'nin ilerisindeki kitlelerin de CHP'den asıl istedikleri budur. Yoksa, sosyalist güçler, sosyal demokrasinin halkımızın sorunlarına çözüm getiremeyeceğini bilmektedirler. Emekçi sınıfların bir kısım acil ekonomik taleplerini bile bir sosyal demokrasinin ne ölçüde gerçekleştirebileceği belli değildir. CHP'nin programında öngördüğü reformları yapabileceği bile hayli kuşkuludur. (CHP nin bu reform programında samimi olduğu doğrudur, çünkü öngörülen reformlar köklü dönüşümler olmayıp, bu düzeni değiştirmeyi değil, sadece şurasını burasını onarıp, düzeltmeyi amaçlamaktadır, yani sosyal demokrasiye uygundur.) Ama sosyal mücadelede niyetlerin yetmediği bellidir. CHP iktidara gelecek olursa, kendi öngördüğü ekonomik - sosyal reformlara gücünün yetebileceği su götürür.

Bu nedenle, CHP'nin ilerisindeki güçlerin ondan asıl bekledikleri siyasal demokrasi konusunda verdiği vaadleri tutmasıdır. Birincil mesele budur. İkinci olarak da, ekonomik mücadele planında işçi sınıfının, diğer emekçilerin, (köylülerin, memurların, öğretmenlerin vb.) bazı acil talepleri doğrultusunda davranmasıdır.

CHP'nin sadece siyasal demokrasi konusundaki görüşleri bile, CHP ile MC'yi ve onun başı AP'yi aynı zarfa koymanın ne denli yanlış olduğunu göstermeğe yeter. Bugün mevcut yasalar planında Türkiye'de burjuva demokrasisinin son derece kısıtlı olması bir yana, MC iktidarı, demokrasi açısından bu derece kısıtlı yasaları bile çiğnemekte, daha da gerici ve anti-demokratik bir tutum izlemektedir. Bu nedenle, CHP ile AP'yi «ikiz kardeş» gibi görmek eğilimleri hem bu partilerin sınıfsal bileşimlerini, özellikle CHP örgütündeki küçük burjuva demokrat ağırlığını ve genel olarak CHP üzerindeki işçi sınıfı mücadelesi etkilerini görmemek, hem de siyasal demokrasi sorununu önemsememek demektir. Böyle bir tutumun ise bilimle ilgisi yoktur.

Bugün işçi sınıfı ve geniş emekçi halk yığınları, onların öncüleri durumundaki sosyalist güçler ve diğer ilerici, demokrat, yurtsever un-

surlar en fazla neden şikayetçi ve rahatsızdırlar. Hiç kuşkusuz kitlelerin içinde yüzdüğü ekonomik sıkıntılar, kötü yaşama ve çalışma koşulları aşırı pahalılık, işsizlik yoksulluk en geniş emekçi yığınların temel derdidir. Ama kitlelerin bu temel sorunu çözmeleri için herşeyden önce siyasal mücadele vermeleri ve işçi sınıfının **politik-ekonomik-ideolojik mücadele bütünlüğünü, politik hareket önderliğinde** kurmaları gerekir. MC iktidarı ise, bırakınız etkili bir sosyalist mücadeleyi, genel bir demokratik mücadeleyi bile kanla ve zulümle bastırmak isteyecek kadar zorba ve gözü dönmüştür. Bu nedenle, siyasal demokrasi güncel planda kimi bir kısım revizyonistlerin zannettiklerinden de büyük bir önem taşımaktadır. Bugün Türkiye devrimci hareketi burjuvazi ile işçi sınıfı arasındaki temel çelişkiyi çözme yani bir işçi sınıfı hegemonyasındaki bir demokratik halk iktidarını kurma ve o türden bir mücadeleyi başlatma durumunda değildir. Yani bugün mücadelenin önündeki görev proletarya iktidarı değildir. Bugün kitlelerin önündeki en somut sorun iktidara ortak olmuş faşistlerin ve onlarla işbirliği halindeki diğer gericilerin baskısından, zorbalığından ve saldırısından bunalmış olan halkımızın en acil siyasal ve demokratik hedefleridir. Bu kısa erimli demokratik hedefler ise başlıca şu noktalarda somutlanmaktadır:

- Faşist saldırıları tezgâhlayan, resmi kuvvetleriyle faşistleri himaye ve teşvik eden, bütün ilerici güçlere azgınca saldıran azınlı anti-demokratik topluluğun iktidardan uzaklaştırılması,
- İşçi sınıfımız başta olmak üzere geniş emekçi kitlelerinin üzerindeki baskıların geriletilmesi, hem sosyalist hem de genel demokratik mücadele için daha elverişli koşulların yaratılması,
- İşçi sınıfının ve diğer ilerici güçlerin yeni demokratik mevziler elde etmesi,
- Siyasal demokrasi planında tüm anti-demokratik yasaların ayıklanması ve bu arada 141-142'nin kaldırılması, toplumun demokratikleşmesi.
- Emekçilerin yaşama ve çalışma koşullarının gelişmesi...

İşte bu en acil demokratik, ekonomik hedefler ve talepler noktasında düşümlenen bugünkü güncel sorunlar, MC'yi ne pahasına olursa olsun iktidardan uzaklaştırmayı en önemli görev haline getirmiştir. MC halkımıza saldırıları ile ülkenin her yanını kana bulamıştır. Artık ilerici günlük gazeteleri satan veya hatta okuyanlar bile faşistlerin saldırılarına, cinayetlerine hedef olmaktadır. Durum böyleyken bu olayları baş mimarı AP ile, etkin bir anti-faşist güç olan sosyal demokrasiyi aynı kaba koymak mümkün değildir.

Bu sektarizm eğilimleri karşısında Türkiye solundaki bir başka hatalı eğilim de CHP ile MC'yi aynı kaba koymamak tutumunun CHP ta-

kipçiliği tavrına indirgenmesi ve CHP'ye olmadık büyük misyonların vehmedilmesidir. Bütün demokratik kazanımların, ancak işçi sınıfı başta olmak üzere geniş halk güçlerinin aktif mücadelesi ile elde edilebileceği, bunun için de herşeyden önce, toplumun ve halkın öncüsü işçi sınıfı politik hareketinin bağımsızlığının titizlikle korunması ile elde edilebileceği gözden kaçırılmakta, ya da sözde kabul edilip, pratikte farklı davranılmaktadır.

SOSYALİST VE DEMOKRATİK MÜCADELENİN BİRLİKTELİĞİ

CHP konusunda ve CHP-MC kutuplaşması hakkında Türkiye solundaki en önemli yanlışlar, bizce, sosyalist ve demokratik hareketin bütünlüğünün iyi kavranmamasından kaynaklanmaktadır.

Çoğunluk «sol»-revizyonistler ve Aybar tipi birtakım sağ revizyonist unsurlar siyasal demokrasinin ve ekonomik-demokratik özgürlüklerin Türkiye işçi sınıfı ve emekçi halk hareketi açısından taşıdığı önemi kavrayamamaktadırlar. Bir başka deyimle, işçi sınıfının uzun erimli sosyalist hedefleri ile işçi sınıfının ve emekçi halkın kısa erimli demokratik hedeflerinin bütünsel bir mücadele sürecini oluşturduklarını görmek istememektedirler. Böylece, sözde kalan bir «sosyalist iktidar» hedefini herşeyden ibaret sanıp, kitleleri o iktidara hazırlayacak, eğitecek ve sosyalist hareketi güçlendirecek, kitlelerin ona güven sağlamasını sağlayacak acil demokratik-ekonomik mücadeleyi küçümsemektedirler. Durum bu, olunca da, Türkiye'deki demokratik gelişimde önemli bir güç olan CHP'yi, faşist işbirlikçisi AP ile aynı kaba koyabilmektedirler.

Buna karşılık, işçi sınıfı öncülüğündeki emekçi halkın iktidar hedefini —temel yönelimini— gözardı ederek, asıl demokratik-ekonomik mücadeleyi abartan hatta mutlaklaştıran eğilimler de kaçınılmaz bir sosyal demokrasi takipçiliğine düşmekle kalmamakta, aynı zamanda kitlelere uzun erimdeki iktidar hedefini göstermeyerek, işçi sınıfının bağımsız politik mücadelesini ikinci plana atmaktadırlar. Bu da sosyalist ve demokratik hareketin bütünlüğünü gereğince kavrayamamaktan, demokratik mücadeleyi öne çıkarıp, sosyalist mücadeleyi savsaklamaktan ileri gelmektedir. Bu anlayışın pratikteki yansıması ise, sosyal demokrasinin ne pahasına olursa olsun, işçi sınıfı bağımsızlığından ödün vermek pahasına da olsa iktidara getirilmesi, sosyalist mücadelenin ise böyle bir CHP iktidarına dek ertelenmesi şeklinde ortaya çıkmaktadır.

Böylece, emekçi sınıfların mücadelesindeki sosyalist önderlik zayıf kalmakta, sosyalist hareketin bugünkü görevleri bile muhtemel bir sosyal demokrat döneme bırakılmaktadır. Oysa, demokratik kazanımların bile ancak işçi sınıfının bağımsız sınıf güçlerinin öncü mücade-

siyle elde edilebileceği bir gerçekken, bugünkü sosyalist görevlerin ikinci plana atılması bize 1900 başlarında Çarlık Rusya'sında siyasal mücadeleyi bir dönem için liberal burjuvaziye bırakan ya da siyasal platformda onun öncülüğünü kabul eden tutumu hatırlatmaktadır. Aksi halde, yazımızın bu bölümünün başında dile getirdiğimiz sosyalist siyasal zaafı bu denli kayıtsız kalınmaz, sosyalist güçlerin genel olarak siyasal arenada, özel olarak —kitlelerin politik dikkatlerinin arttığı— seçim ortamlarındaki zayıflığının giderilmesi için gerekli ivedi sosyalist çalışmalar yapılırdı. (Örneğin sosyalist güçler bırakınız ileri düzeyde bir merkezileşmeye gitmeyi, kendi örgütsel bağımsızlıkları ile biraraya gelip anti-faşist, anti-monopolist ve anti-emperyalist bir blok dahi oluşturamamışlar, siyaset sahnesinde hiç değilse bu geçici ama önemli adımla bütün ağırlıklarını koyup, kendileri dışındaki demokratik güçleri ve özellikle CHP'yi böylece demokratik güçbirliğine zorlayamamışlardır. Aynı Sosyalist siyasal güçlerin, bu platformda dahi biraraya gelememelerini, bunlardan bazılarının güttüğü sekter ve grupçu, —kendi dışındaki sosyalist güçleri dışarılayıcı— tutuma yormamak gerekir, bu subjektif faktör de kuşkusuz ki önemlidir, ama sosyalist güçler, anti-faşist, anti-monopolist ve anti-emperyalist planda bile bir araya gelememişlerse henüz, bunda grupçuluktan daha önemli bir anlayış da yatmaktadır: o anlayış, sosyalist ve demokratik mücadele bütünlüğünü kavrayamamak şu veya bu şekilde CHP'ye olduğundan fazla misyonlar vermek, bir başka deyimle sosyalist mücadeleyi esas olarak bir sosyal demokrat iktidara ertelemek, ivedi sosyalist görevleri ancak o zaman ele almak tutumudur.)

Sosyalist mücadeleyi ve sosyalizmin bağımsız politikasını bir anlamda yarına ertelemek, en ivedi sosyalist sorunları ikinci plana atmak ve demokratik sorunları abartıp mutlaklaştırmak anlayışında CHP'nin yanlış sınıfsal analizlerinin de önemli bir payı vardır. Bugüne dek şu ya da bu şekilde CHP'ye büyük misyonlar verenler, sosyal demokrasi ve onun evrensel nitelikleri, Türkiye'deki sınıfsal yapısı ve konumu konusunda bilimsel ve tutarlı görüşler getirmemişlerdir. Örneğin sağ sosyal demokrasinin günümüz Türkiyesinde başlıca fekelci burjuvazinin reformcu eğilimleriyle temsil edildiğini, sağ sosyal demokrasiyi tipik bir merkez sol siyasetinden daha sola çeken asıl faktörün işçi sınıfı mücadelesi ile küçük burjuva demokrasisi olduğunu, sosyal demokrasi içindeki farklılaşmayı ve bunun sınıfsal temellerini —günümüzden kırk yılı aşkın zaman önce Komintern belgeleriyle kanıtlanmış olan sağ ve sol sosyal demokrat ayırımını— göstermemişlerdir. Sosyal demokrasi konusunda İLKE, KİTLE gibi yayın organları dışında, «kaypaklık», «ikili karakter» vb. gibilerinden en genel vasıflandırmalarda yetinilmiş, «sos-

yal demokrasinin açmazından» zaman zaman sözedilmiş ama somutta hemen hiçbir önemli, (sınıfsal) analizler getirilmemiş, getirildiği kadarıyla da bunlar gerçek olgulara pek uymamıştır. Örneğin bu denli önemli bir konu olan, hem burjuvaziye, hem işçi sınıfını hem de küçük burjuvaziye ve diğer ara katmanları bu denli fazlasıyla ilgilendiren sosyal demokrasinin, Türkiye'nin özgül koşullarındaki yeri, sınıfsal bileşimi, sınırları, misyonu, sınıf mücadelesindeki olumlu ve olumsuz görevleri, çeşitli somut karakteristikleri, nereye kadar gidebileceği, hangi programları uygulayabileceği, işçi sınıfına fayda ve zararları, uzun ve kısa vadeli konumu konusunda ayrıntılı, bilimsel yayınlar yapılmamıştır.

1975 kısmi seçimlerinin «MC'ye karşı bir referandum olduğu» saçma ve yanlış bir sloganın atıldığı, bu sloganın CHP'yi desteklemek için argüman yapıldığı —ama ne yazık ki seçimler sonucunda MC partilerinin CHP'den fazla oy almasıyla bu muhayyel «referandum»un CHP'den fazla oy alan MC partileri tarafından kazanıldığı (!) izlenimlerinin dahi yaratılarak sosyalizm adına gerçek bir açmaza düşüldüğü— durumlar odluğu gibi, bir CHP iktidarını «ulusal demokratik» veya «ileri demokratik», veya «halkçı» olarak tanıtan yanlışlara da rastlanmıştır.

Hatta sorun o hâle getirilmiştir ki, CHP'ye karşı işçi sınıfı ideolojisi ışığında eleştiri getiren bu konuya bilimsel açıdan titizlikle eğilen, fakat CHP'yi daima anti-faşist bir güç olarak görüp, daima CHP ile güçbirliğini ısrarla savunan, fakat güçbirliğine işçi sınıfı bağımsızlığını koruyarak yaklaşmayı politika olarak seçen sosyalistler zaman zaman «bölücü», «goşist», «sol-komünist» «sorumsuz» olarak suçlanmışlardır. İş o hâle varmıştır ki, bütün sosyalistlerin ve CHP'nin solunda olduğu açıkça bilinen geniş yığınsal demokratik örgütlerin MC'yi düşürmek, seçimleri güvenlik altına almak ve genel seçimlerde en geniş anti-faşist güç ve eylem birliğini gerçekleştirmek için öneri getiren sosyalistlere «suçlu» gözüyle bakılmış, CHP'yi eleştirmek bile adeta bozgunculuk sayılmış ve Mao'culara karşı en etkin mücadeleyi veren bu sosyalistlerin «Mao'cular, Troçkistler, goşistler, sapık akımlar» gibilerinden Mao'cularla aynı kefeye bile konulduğuna veya «sol kenarda oynayanlar» olarak nitelendirildiğine tanık olunmuştur. Sosyal demokrasiyi eleştirmek, neredeyse bilimsel sosyalist öğretiyi eleştirmek derecesinde «suç» sayılmıştır.

Durum böyle olunca da, sosyalist güçlerin önce kendi aralarında asgari müştereklerde dahi birleşmekten uzak bir sübjektif durumda olduklarını gören, üstelik de kendisine, kendi solundan bu denli müzaheret sağlayan sosyal demokrat CHP, sosyalistlerle masaya bile oturmuş, onlarla güçbirliği yapmamak için özel bir özen göstermiş, «iktidara geldiğim zaman demokrasiyi getireceğim sizin çıkarınız kayıtsız şart-

siz beni desteklemektir, zaten siz desteklemesiniz bile, sizin kitle tabanınız bana oy verecektir, ben milleti cephelere bölmeye karşıyım» diyerek onları teker teker teslim almak yoluna gitmiştir. Böylece aradan dört yıl geçtikten sonra bile, sosyalist hareket ve işçi sınıfı mücadelesi, genel devrimci-demokratik hareket bu denli güçlendiği dört yıl içinde bir hayli yol aldığı halde, sosyalistlerin sıraladığımız önemli güncel politik zaaflarının ve dağınıklığının devam etmesi nedeniyle, sosyalist seçmen kitleleri sanki 1976 koşullarındaymışız gibi CHP'yi desteklemek tercihiyle başbaşa bırakılmışlardır... Daha da önemlisi, bu anlayışın 1977 seçimlerinden sonra da sürmeyeceğine dair herhangi bir güvenceden bile emin olmak güçleşmiştir.

GENEL SEÇİMLER SONRASINDA CHP NE YAPABİLİR

Bütün bu politik tutumların sorunu getirip yoğunlaştırdığı nokta siyasal demokrasidir, bir başka deyimle siyasal demokrasi konusunda dahi CHP'ye sınırlarının ötesinde misyonlar yüklemek yanılgısıdır. Bu anlayışın devam edebileceği kaygısıyla, şu sorular aklımızı kurcalamaktadır?

• CHP genel seçimlerde tek başına iktidara gelebilecek midir? Bir buçuk yıl önceki kısmi seçimlerde, seçim bölgeleri arasında CHP'nin fazla oy aldığı illerin çoğunlukta olması durumunda bile, MC partileri CHP'den fazla oy almışlardı. Daha da önemlisi, birçok büyük kentin bulunduğu bu seçimlerde, seçime katılma oranı —İstanbul başta olmak üzere— düşük olmuştu. Aradan geçen zaman içinde MC'nin halk düşmanı yüzünün daha iyi anlaşıldığına şüphe yoktur. Buna rağmen CHP'nin tek başına kazanabileceği ihtimalinin ne denli güçlü bir ihtimal olduğu gene de düşünülmelidir.

Hiç kuşkusuz seçimlerde CHP'nin tek başına iktidara gelmesi tüm devrimci ilerici güçlerin isteğidir. Ve genel seçimlerde işçi sınıfının bağımsızlığı korunmak şartıyla, demokrasiden yana güçlerin zaafa uğramaması için titizlik gösterilmelidir.

Ama bizim burada asıl hatırlatmak ve eleştirmek istediğimiz nokta, seçimleri CHP'nin tek başına kazanacağına fazlaca bel bağlanıyor olmasıdır. Bu ise, yukarıda görüldüğü gibi birçok sosyalist görevi sonraya ertelemeyi getirdiği gibi, böyle hesapların yanlış çıkması halinde doğabilecek düş kırıklığının yaratacağı sonuçlardır. Bir başka ifadeyle, kanaatimize göre, MC'nin azgın saldırıları ve CHP'nin demokratik tutumu önünde tüm ilerici güçlerde, geniş emekçi yığınlarda öyle bir izlenim uyandırılmıştır. CHP'ye adeta «elinde sihirli değnek» olarak bakılmakta, ileri kitlelerin gözünde bile, CHP için, halkımızı MC belasın-

dan kurtaracak hâlâskâr hiç değilse, demokrasinin selamete ulaşmasının biricik yolu şeklinde bir imaj yaratılmıştır. Bu ise son derece tehlikelidir.

Bu tutumun bizi asıl endişelendiren yanı, bir kısım devrimci - ilerici güçlerin böyle bir «CHP mistifikasyonu» yaratarak, bir çeşit «rehavet» içine girmiş olmalarıdır. Eğer kötü bir ihtimalle CHP tek başına iktidara gelemeyecek olursa, ortaya çıkacak kargaşalıklarda devrimci - ileri güçlerin hazırlıksız yakalanması ihtimali vardır. İlerici güçlerin öncü kolları durumunda olan sosyalistlerin dağınlığı gözönünde tutulursa, ve bu dağınlığı gidermek için bugüne dek önemli bir gelişme kaydedilemediyse, genel seçimler sonrasında CHP'nin iktidara gelemesi durumunda bu dağınlığın yeni hasarlara yol açacağı tüm sosyalistlerin ciddi bir kaygısı olmalıdır. Bu bakımdan, genel seçimlerde CHP'nin tek başına kazanacağı yolundaki güçlü imajın — içinde önemli bir temenni payını da barındırdığı için adeta bir psikolojik rahatlama faktörü gibi de rol oynayabilen— bu sanının belli bir rehavete yolaçmış olması sosyalist hareketimizin önündeki en ciddi tehlikelerden birisidir.

• CHP'nin tek başına iktidara geldiğini düşünelim. Böyle bir iktidarı bir an için bir ihtimal ya da varsayım olarak değil, garanti olarak görelim. Bu durumda, CHP'nin çıkaracağı milletvekili sayısının 230'u aşacağını kimse iddia edemez. En iyimser ihtimalle CHP 226-30 arasında milletvekili çıkaracaktır. Böyle bir durumda mebus pazarlarını ve yüzer-gezer oyları hiç gözönüne almasak bile, Meclisteki böyle bir limit çoğunluk CHP'nin bizzat kendisinin öngördüğü demokratik reformları bile yapmasına engeldir. Böyle bir Meclisten yasa çıkması, ya da sınırda bir çoğunluk sağlamış olan bir sosyal demokrat partinin devlet kurumları içinde etkin olabilmesi, devleti demokratikleştirebilmesi, bir kısım faşist unsurları ayıklayabilmesi, faşist saldırı ve tertiplere karşı etkili tedbirler getirebilmesi hayli zordur.

Eğer yukarıda sözünü ettiğimiz rehavet tavrı ve CHP'ye yanlış yaklaşım o zaman da devam edecek olursa, sosyalizm adına yeni takipçi öneriler gelmesi beklenebilir. Örneğin, «Görüyorsunuz CHP bu çoğunluğuyla demokrasiyi getiremiyor, bu nedenle 1981 seçimlerinde veya muhtemel bir erken seçimde CHP'nin oylarının artması için çaba harcayalım» diyenler çıkabilir. Hatta CHP'nin gelecekteki bir erken seçim şansını arttırmak için grevlerin durdurulması, sınıf mücadelesinin yavaşlatılması, CHP'nin yıpratılmaması önerileri bile gelebilir. Bu ise sosyal demokrasinin istediği sosyal barış ve sınıflararası işbirliği için uygun bir «sosyalist» politika olur... Böyle bir CHP iktidarında işçi sınıfına ve ilerici güçlere elbette maceracı politikalar ve sorumsuz tutumlar önerilmez; ama bu sorumluluğun sınırı nedir? Bu «sorumluluk» eğer isteme-

ye istemeye bir sınıf işbirliğine gidecekse, bu kez egemen sınıflarla derin çelişkiler içinde olan ve sosyalistleri çoğunlukla kendi peşinden sürükleyen işçi sınıfının spotane hareketleri büsbütün artar. Üstelik böyle bir durumda, AP yanlısı sarı sendikaların izleyecekleri politikalar, henüz siyasal bilince erişmemiş, sadece ekonomik mücadele içinde bulunan geniş işçi yığınlarına ters hedefler bile gösterebilir. Henüz işçi sınıfı ekonomik hareketi güçlü bir politik önderlikten yoksun olduğu için, örneğin İtalyan Fransız, İspanyol ya da Portekiz işçi sınıfı partisinin yaptığı gibi ekonomik hareketleri disiplin altında yürütme, spontane gelişimleri önleyebilme durumundan uzak kalır. Böylece ekonomik mücadelede de bir keşmekeş doğabilir, ayrıca işçi hareketinin birliğini sağlamak büsbütün güçlenebilir. CHP'li sendikalar mevcut hükümete karşı hiçbir muhalefet yapmama, grevleri engelleme tutumuna girebilirler, sosyalist sendikacılar şaşkınlığa düşebilirler. Böylece işçi sınıfının birliğine zarar verici durumlar ortaya çıkabilir. Bu durumda işçi sınıfı birliği adına bazı sosyalist sendikacıların sosyal demokratlarla uyum kurmak için çabalamaları eğer sosyal demokrat politikayı kabul etmek şekline dönüşürse, bu ister istemez «sınıfsal barışa» gider ki, kitlelerin hareketi bu politikayı aşar gider. Örneğin, Birinci Dünya Savaşı sonrasında sınıf çelişkilerinin ve sınıf mücadelesinin güçlü olduğu bazı Avrupa ülkelerinde gözüken ve işçi sınıfı partilerinin tasvip etmediği türden tahrip eylemleri vb. fabrikalarda ortaya çıkabilir. Bu ise devrimci hareketin mihveri olan işçi sınıfı hareketinin zaafa uğraması demektir.

Gene aynı şekilde, sosyal demokrasi içindeki sağ-sol ayırımı farklı sınıf temellerine dayandığı için seçimlerden sonra kaçınılmaz olarak derinleşecektir. Bütün bunlara, bir de CHP'yi yıkmaya uğraşacak bir kısım egemen sınıf çabaları eklenirse ortaya çıkan kaos'ta ileri kitleler büsbütün şaşırabilir.

Ayrıca bunların hiçbiri olmasa bile, CHP'nin kitlelerce öngörülen ekonomik talepleri karşılayamayacağı, birtakım reformları gerçekleştiremeyeceği bilinmelidir. Böyle bir durumda, kitlelerin ileri kesimleri akın akın CHP'den kopacak, sosyal demokrasinin gerçek kimliğini anlayacak ve sosyalist ararış içinde olacaktır. CHP'ye bu denli «misyonlar» yüklemiş olmak, sonradan düş kırıklığına uğrayacak kitlelerin gözönünde genel olarak sosyalistlerin de yıpranmasını getirecek, işçi sınıfının bağımsız politikasından ödün vermenin faturaları karşımıza çıkacaktır.

Bütün bunlar kimilerine «spekülatif» tahminler olarak gözükebilir. Fakat şayet, Türkiye'de sınıf çelişkilerini ve mücadelesinin şiddetli olduğu objektif bir tesbitse, ve hiç değilse tarihte benzer koşullarda iktidara gelmiş sosyal demokrasilerin ve onlar önündeki işçi sınıfı partilerinin deneyleri hatırlanırsa, bugün Türkiye'nin içinde bulunduğu uluslar-

arası ve ulusal (dış ve iç) koşullar bütünlüğünde muhtemel gelişimleri, alternatifleri önceden kestirip, ona göre bir politika gütmenin, bir CHP mistifikasyonu yaratıp bir çeşit rahatlama'nın niçin ciddi bir kaygı kaynağı olduğu daha kolay anlaşılabilir. Burada birtakım «karamsar» tablolar çizdiğimiz sanılmamalı. Tersine devrimci hareketin perspektifleri konusunda hiç de karamsar değiliz. Sadece sınıf mücadelesinin Nevski Bulvarı olmadığını hatırlatıyoruz ve başarıya giden yolun bize dayattığı görevleri göstermek istiyoruz. Aksi halde, «Zafer Çelenkleri Öreceğimiz Günler Uzak Değildir» gibi fiyakalı sözlerle, ya da seçimler sonrasını «İleri Demokrasi» sanan gençlik ya da işçi örgütlerinin anlayışıyla başarı yolunun açılmayacağını biliyoruz. Ve bu rehaveti sakıncalı buluyoruz. Hiç kuşkusuz, gönül ister ki, bunların hiçbirisi olmasın, gönül ister ki, devrimci ve demokratik güçler daha kolay bir şekilde ilerlesin, daha elverişli koşullara ulaşsın ve gönül ister ki bu demokratik gelişimde sosyal demokrasi de üstüne düşen görevleri lâıkiyle yapsın.. Ama sosyal partinin kişilerin, grupların, partilerin isteklerine niyetlerine bağlı olmadığı hatırlanırsa, başarının asıl güvencesi olan temel faktörleri herşeyden önce yaratmanın en büyük görev olduğu anlaşılır.

Özetle söylersek, Türkiye'de sınıf mücadelesinin içinde bulunduğu dönem, birçok karmaşık süreci barındırmakta, ve işçi sınıfı politikasının prensipli, uzak görüşlü ve son derece ustalıkla taktiklerini gerektirmektedir. Bu taktiklerin en yetkin bir şekilde saptanabilmesi, bu saptamaya elverecek en isabetli somut durum tahlillerinin günbegün ortaya çıkacak sınıf uçleri denge değişikliklerinde isabetle yapılabilmesi için, herşeyden önce, güçlü bir sosyalist siyasal hareketin olması gerekir. Bu ise karşımıza ivedi sosyalist görevlerin gecikmeye pek de tahammülü olmadığını koymaktadır. Söz konusu sosyalist çalışmalar hiç kuşkusuz demokrasi, bağımsızlık ve barış mücadelesinden, bağımsız değildir. Sosyalist mücadeleyle, faşizme, emperyalizme, tekelci sermayeye, ırkçılığa, şovenizme, savaş kışkırtıcılığına, militarizme karşı mücadelenin görevleri bir bütünlük taşımaktadır.

İşte tüm bu sosyalist ve genel demokratik görevler bütünlüğünü, genel seçimler ve onu izleyecek yerel seçimler öncesindeki ve sonrasında bir perspektif içinde, yazımızın gelecek bölümünde ele almak istiyoruz.

TÜSTAV